LIEKSA - JUUKA
Kolin - Ahmovaaran osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2020

Johanna Rahtola
Timo Sepänmaa

MIKROLIITTI Oy
PIENI TEHOKAS TERÄVÄ
ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET
TAIDOLLA VUODESTA 1988

Tilaaja: Sweco Ympäristö Oy

Sisältö

Perustiedot **2**
Yleiskartta **4**
Kohdeluettelo **5**
Inventointi **6**
Esihistoria 7
Historiallinen aika 7
Maastotyö 8
Tulos 8
Lähteet 9
Muinaisjäännökset **10**
1 LIEKSA KOIRILAMMIT 1 10
3 LIEKSA KOIRILAMMIT 2 12
4 LIEKSA KANKAALA 14
7 LIEKSA SIKJOINNIEMI 15
9 LIEKSA KOLINKYLÄ RANTALA 16
11 LIEKSA HIEKKANIEMI N 18
12 LIEKSA HÄKINLAHTI 2 19
13 LIEKSA RINTASENLAMMIT 20
14 LIEKSA LIKOLAHTI (AUTIONIEMI) 22
18 LIEKSA NUUTILA 1 24
22 LIEKSA-JUUKA NIMILAMMIT 26
23 JUUKA / LIEKSA RYYNÄSKYLÄ 1 27
24 JUUKA / LIEKSA RYYNÄSKYLÄ 2 28
27 JUUKA AHONIEMI 29
29 LIEKSA NUUTILA 3 31
Muut kulttuuriperintökohteet **33**
8 LIEKSA PATALAMPI 33
10 LIEKSA KOIRILAMMIN KAIVANTO 34
19 LIEKSA VAAKANAISENAUTIO 36
21 LIEKSA PELTOLA 38
25 JUUKA MYLLYJOKI 40
26 JUUKA SITTAPURO 41
28 LIEKSA NUUTILA 2 43
Mahdollinen muinaisjäännös **45**
2 LIEKSA KÄRÄNKÄLAMPI 45
Löytöpaikat **47**
5 LIEKSA LAMMINPÄÄ 47
6 LIEKSA KOLINKYLÄN JOKELA 48
Muut kohteet **50**
15 LIEKSA MYLLYPURO 50

Kansikuva: Tutkimusalueen koillisosaa Pielisen rannalla.

Perustiedot

Alue: Lieksa ja Juuka. Kolin - Ahmovaaran osayleiskaavan suunnittelualue.

Tarkoitus: Selvittää alueen muinaisjäännökset ja etsiä muinaisjäännöksiä ja muita arkeologisia, suojeltavaksi katsottavia jäänteitä.

Työaika: Maastotyö 29.5 – 4.6.2020 sekä 20.7.2020.
Tilaaja: Sweco Ympäristö Oy.
Tekijät: Johanna Rahtola, Timo Sepänmaa ja Hannu Poutiainen.
Tulokset Tutkimusalueelta tunnettiin ennestään kolme kiinteää muinaisjäännöstä, yksi mahdollinen muinaisjäännös ja kaksi hajalöytöpaikkaa. Inventoinnin tuloksena alueelta tunnetaan 15 kiinteää muinaisjäännöstä, 7 muuta kulttuuriperintökohdetta, 2 hajalöytöpaikkaa ja 1 muu kohde.

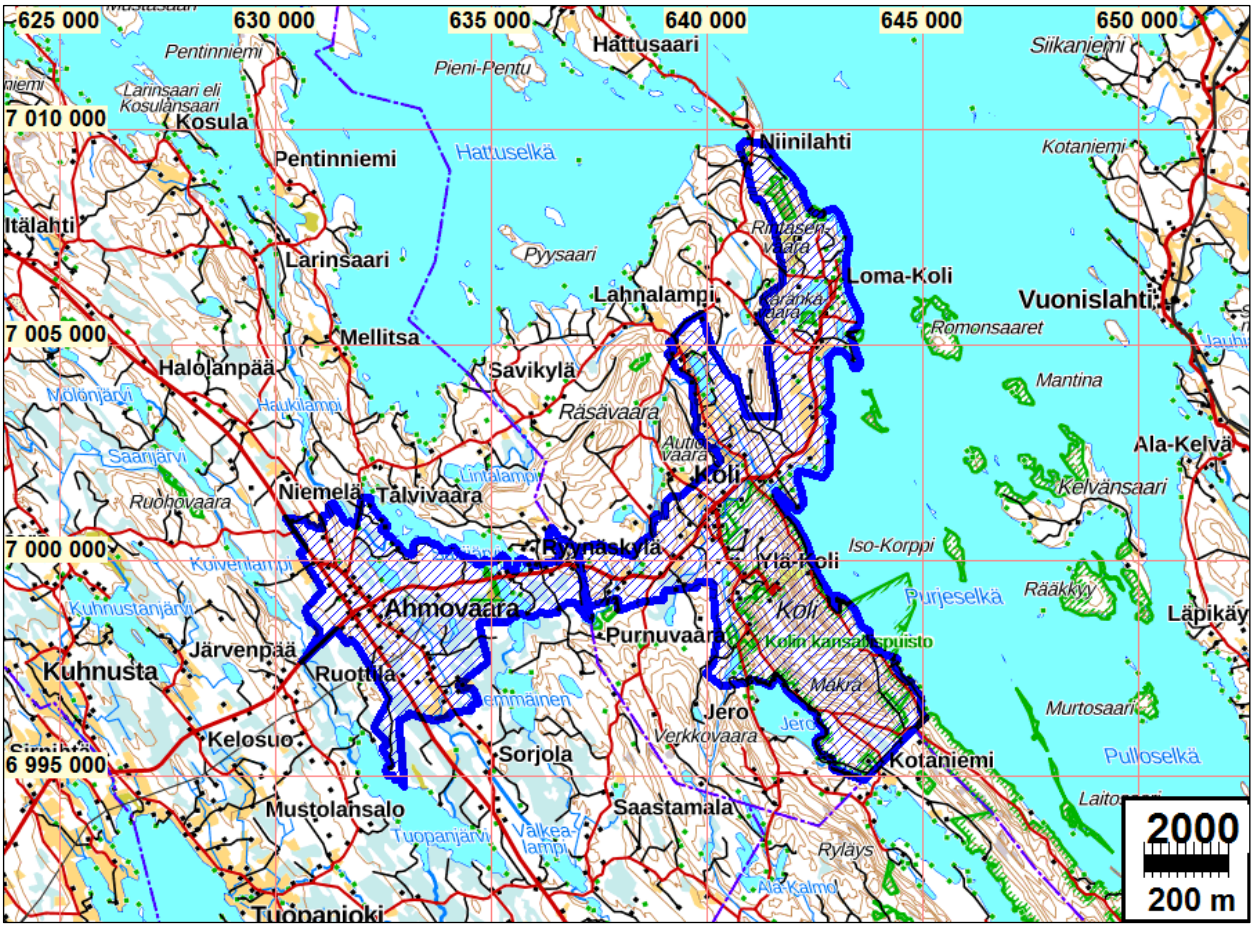

Tutkimusalue rajattu sinisellä, aluerajauksen sisällä olevat luonnonsuojelualueet eivät kuulu tutkimukseen.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta elokuussa 2020, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 5/2020. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Yleiskartta

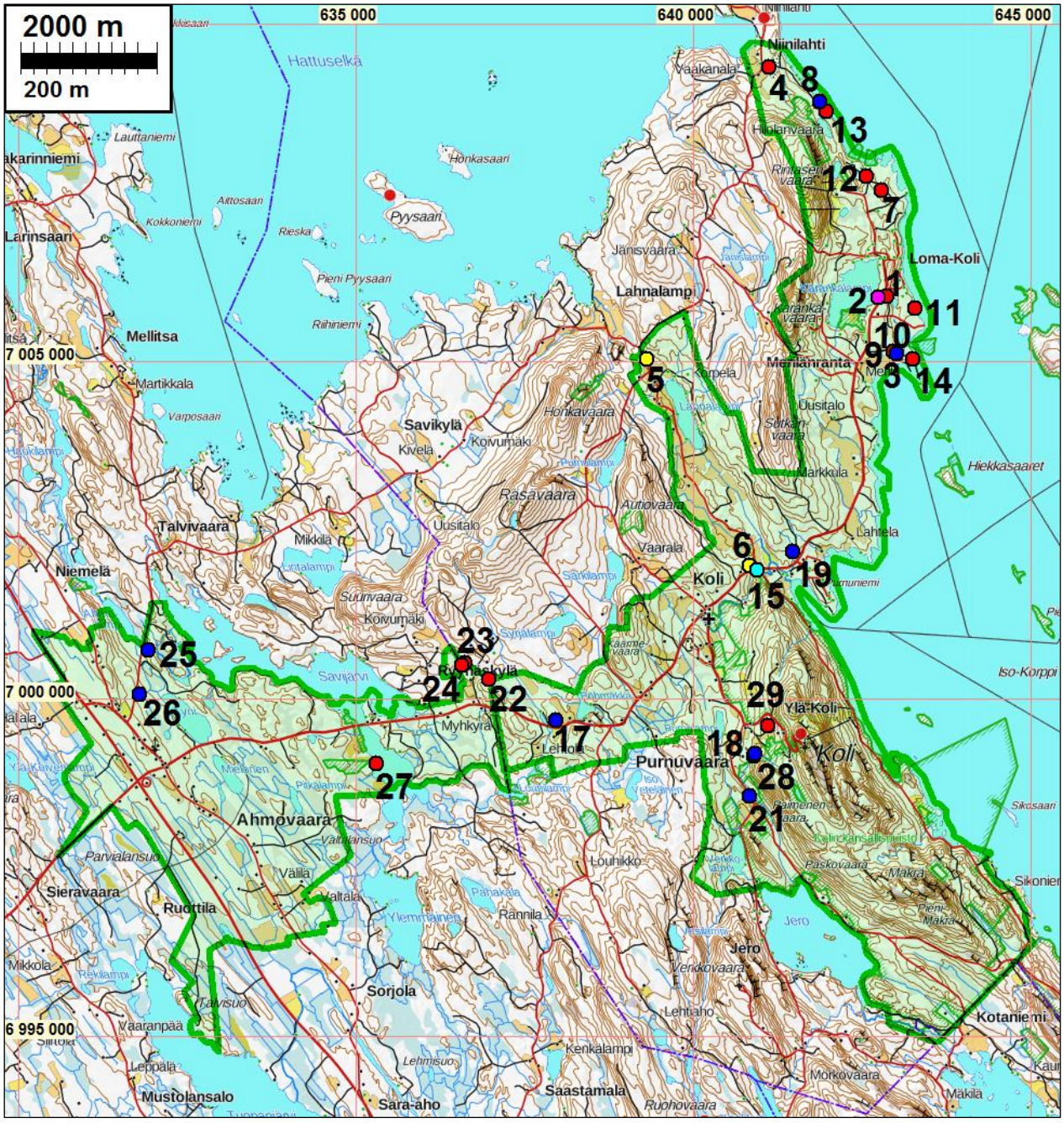

= tutkimusalueen rajaus (aluerajauksen sisällä olevat luonnonsuojelualueet eivät kuulu tutkimukseen)
= kiinteä muinaisjäännös (sm)
= muu kulttuuriperintökohde (s)
= mahdollinen muinaisjäännös (s)
= muu kohde (ei suojelukohde)
= löytöpaikka (ei suojelukohde)

Kohdeluettelo

N	E	nro	NIMI	KUNTA	AJOITUS	TYYPPI	STATUS	MUINAIS-JÄÄNNÖS-TUNNUS
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET								
7005971	642836	**1**	KOIRILAMMIT 1	LIEKSA	kivikautinen	asuinpaikka	kiinteä muinais-jäännös (sm)	1000004649
7005153	642981	**3**	KOIRILAMMIT 2	LIEKSA	kivikautinen	asuinpaikka	kiinteä muinais-jäännös (sm)	1000004651
7009364	641097	**4**	KANKAALA	LIEKSA	kivikautinen	asuinpaikat	kiinteä muinais-jäännös (sm)	1000004653
7007548	642764	**7**	SIKJOINNIEMI	LIEKSA	ajoittamaton	pyyntikuoppa	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
7005165	642943	**9**	KOLINKYLÄ RANTALA	LIEKSA	historiallinen	tervahauta	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
7005801	643258	**11**	HIEKKANIEMI N	LIEKSA	ajoittamaton	pyyntikuoppa	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
7007753	642542	**12**	HÄKINLAHTI	LIEKSA	historiallinen	hiilimiilu	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
7008722	641946	**13**	RINTASENLAM-MIT	LIEKSA	historiallinen	hiilihauta	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
7005045	643226	**14**	LIKOLAHTI	LIEKSA	historiallinen	asuinpaikka	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
6999178	640866	**18**	NUUTILA	LIEKSA	historiallinen	raivausröykkiöt	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
7000313	636953	**22**	NIMILAMMIT	JUUKA-LIEKSA	historiallinen	rajamerkki	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
7000556	636602	**23**	RYYNÄSKYLÄ	JUUKA-LIEKSA	historiallinen	rajamerkki	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
7000516	636557	**24**	RYYNÄSKYLÄ 2	JUUKA-LIEKSA	historiallinen	rajamerkki	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
6999072	635289	**27**	AHONIEMI	JUUKA	historiallinen	asuinpaikka	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
6999620	641085	**29**	NUUTILA 3	LIEKSA	historiallinen	asuinpaikka	kiinteä muinais-jäännös (sm)	
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOHTEET								
7008859	641848	**8**	PATALAMPI	LIEKSA	historiallinen	kivirakenne, rantapenkka	muu kulttuuripe-rintökohde (s)	
7005133	642980	**10**	KOIRILAMMIN KAIVANTO	LIEKSA	historiallinen	kaivanto	muu kulttuuripe-rintökohde (s)	
6999709	637947	**17**	PÖHMÄKKÄ	LIEKSA	historiallinen	asuinpaikka	muu kulttuuripe-rintökohde (s)	
7002207	641452	**19**	VAAKANAI-SENAUTIO	LIEKSA	historiallinen	asuinpaikka	muu kulttuuripe-rintökohde (s)	
6998579	640813	**21**	PELTOLA	LIEKSA	historiallinen	myllyn perusta	muu kulttuuripe-rintökohde (s)	
7000741	631910	**25**	MYLLYJOKI	JUUKA	historiallinen	myllypaikka	muu kulttuuripe-rintökohde (s)	
7000087	631780	**26**	SITTAPURO	JUUKA	historiallinen	asuinpaikka	muu kulttuuripe-rintökohde (s)	

6999206	640885	**28**	NUUTILA 2	LIEKSA	historiallinen	asuinpaikka	muu kulttuuripe-rintökohde (s)	
MAHDOLLINEN MUINAISJÄÄNNÖS								
7005964	642710	**2**	KÄRÄNKÄLAMPI	LIEKSA	kivikautinen	asuinpaikka	mahdollinen muinaisjäännös (s)	1000004757
LÖYTÖPAIKAT								
005045	639293	**5**	LAMMINPÄÄ	LIEKSA	kivikautinen	löytöpaikka	hajalöytöpaikka	1000004464
7001996	640802	**6**	KOLINKYLÄ JOKELA	LIEKSA	kivikautinen	löytöpaikka	hajalöytöpaikka	1000004444
MUU KOHDE								
7001925	640915	**15**	MYLLYPURO	LIEKSA	historiallinen	myllypaikka, tieura ja silta	muu kohde	

Inventointi

Lieksan ja Juuan alueelle ollaan laatimassa Koli-Ahmovaara osayleiskaavaa. Hankkeen kaava-konsultti Sweco Ympäristö Oy tilaisi osayleiskaava-alueen arkeologisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Johanna Rahtola ja Timo Sepänmaa tekivät arkeologisen inventoinnin maastotyön 29.5-5.6.2020. Timo Sepänmaa ja Hannu Poutiainen tekivät vielä 20.7.2020 yhden päivän mittaisen maastotyön täydennyksen. Maastotutkimukset tehtiin tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa.

Tutkimusalue sijaitsee Pielisen länsipuolella, Lieksan Kolin ja Juuan Ahmovaaran alueella. Kolin puoli sijaitsee 18 – 32 km Lieksan kirkosta lounaaseen – etelälounaaseen ja Juuan Ahmovaaran alue Juuan kirkosta 22 – 30 km eteläkaakkoon – kaakkoon. Tutkimusalueen läpimitta on lounas – koillinen – suunnassa 17 km ja itä – länsi-suunnassa 15 km. kokonaispinta-ala on noin 55 km², josta Juuan puolella n. 17 km² ja Lieksan puolella n. 38 km². Aluerajauksen sisällä olevat luonnonsuojelualueet eivät kuulu tutkimukseen. Maaperä alueella on pääasiassa moreenia ja kalliota. Kolin alueen itäosassa, Pielisen rantavyöhykkeellä on kaakko- luode – suuntainen harjumuodostuma. Savea esiintyy ainakin joillakin notkelmissa sijaitsevilla pelloilla ja turvetta (soita) pienialaisesti eri puolilla tutkimusaluetta.

Tutkimusalueen selvästi suurin järvi on Pielinen, jonka länsirannalle tutkimusalue rajoittuu. Juukan puolella suurimmat järvet ovat Savijärvi – n. 5,5 x 1 km – josta n. 1,5 km osuus on tutkimusaluetta ja Tuopanjärvi – n. 5 x 1 km – josta n. 0,5 km osuus tutkimusaluetta. Tutkimusalueen alin osa on Pielinen – 93,7 m mpy, muut tutkimusalueen järvet sijaitsevat selvästi ylempänä. Tutkimusalueen korkeimmat kohdat ovat Sutkanvaaran ja Käränkävaaran lakialueet – yli 240 m mpy.

Alue on suurimmaksi osaksi metsää, mutta maatila ja muuta pysyvää asutusta on myös melko runsaasti. Erityisen runsaasti alueella on lomarakennuksia.

Hiekkaista Pielisen rantaa ja kangasmetsää alueen koillisosassa.

Vasen. Näkymää mäeltä länteen kohti Savijärveä.
Oikea. Vanhaa viljelyaluetta Kolin vaaran lounaispuolella. Purnulahden

Esihistoria

Pielinen on nyt keskimäärin 94 m korkeustasolla. Muinainen Pielinen on ollut alueella n 108 m tasolla n. 8200 eKr. jolloin Pohjois-Karjalassa on ollut jääkaudenjälkeistä ihmisasutusta jo parinsadan vuoden ajan. Mesoliittisen kivikauden lopussa, 5000 eKr., Pielisen vedentaso on ollut alueella noin 101 m tasolla. Esihistoriallisia, rantasidonnaisia muinaisjäännöksiä alueelta voi siis löytää noin 112 m ja runsaan 96 m korkeustasojen väliltä.

Alueelta, Lieksan kunnan puolelta tunnettiin ennestään kolme kiinteää muinaisjäännöstä, kivikautiset asuinpaikat *Koirilammi 1, Koirilammit 2* ja *Kankaakaala* ja yksi mahdollinen muinaisjäännös, mahdollinen kivikautinen asuinpaikka *Käränkälampi* sekä kaksi kivikautista löytöpaikkaa *Lamminpää* ja *Kolinkylä Jokela*. Juuan kunnan puolelta alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäännöksiä. Aikaisemmat tutkimukset alueella ovat Maarit Lönnbergin vuonna 1971 tekemä inventointi ja Petro Pesosen vuonna 2005 tekemä inventointi. Tutkimusalueella sijaitsee ajoittamaton kultti- ja tarinapaikka *Kolin uhrihalkeama (mj.tunnus: 422010042)*. Tämä kohde sijaitsee luonnonsuojelualueella ja rajautuu siten tutkimuksen ulkopuolelle.

Historiallinen aika

Alue on vanhaa Pielisjärven pitäjän Kolin, Ahmovaaran ja Hattusaaren kylien aluetta. Alueen maankäytön historiaa selvitettiin tarkastelemalla aluetta kuvaavia historiallisia karttoja: vuosien 1800–1838 isojakokarttoja, vuosina 1845–1847 laadittuja pitäjänkarttoja (niiden pohjat on tehty pääosin isojakokarttojen perusteella) siltä osin kun alueelta niitä oli löydettävissä, 1900-luvun alun tilus- ja lohkomiskarttoja sekä vanhoja peruskarttoja vuosilta 1976–94. Apuna historiallisen ajan varhaisempien vaiheiden etsinnässä käytimme kotimaisten kielten keskuksen nimiarkiston (NA) digitoitua, internetissä olevaa (https://nimisampo.fi/fi/app) nimistöarkistoa. Tämä lähdeaineisto on monin paikoin runsaampi, kuin karttapohjille merkitty. Aineistoa ei tutkimusalueella käytetty kattavasti, vaan enemmän kokeilunomaisesti. Tässä (NA) arkistoaineistossa on se puute, että paikannimien paikannus on usein huono - osa paikannimistä on vanhojen peruskarttapohjaisten 1 km² ruutujen tarkkuudella merkittyjä - osa taas tarkempia. Aineisto on kuitenkin erittäin hyvä apu vanhoille kartoille merkitsemättömiä asumuksia yms. etsittäessä. Samoin maastossa "sattumalta" vastaan tulleiden torpan sijojen yms. kohdalla, tapauksissa, joissa vanha kartta-aineisto ei ilmaise mitään, saattaa Nimiarkiston materiaali antaa vinkkiä siitä, kuka paikalla on joskus asunut / tilan nimestä, jolloin asutuskohdan historiaa päästään mahdollisesti selvittämään tarkemmin muun historiallisen asiakirja-aineiston perusteella.

Historiallisen ajan asutuksen vaiheiden selvittämisessä käytettiin lähteenä myös Kilpeläinen, Hintikka ja Saloheimo kirjoittamaa *Pielisjärven historia 1*. Lisäksi käytettiin Saloheimon tutkimusta Pohjois-Karjalan 1600-uvun asutusmuodosta. Kilpeläinen, Hintikka ja Saloheimo mukaan Kolin ja Hattusaaren kylissä asutus on ollut 1600-luvulla tilapäistä. Ainut mainittu talo 1670-luvulla Kolin kylän alueella on nykyisen Merilän kohdalla. Merilän tilan alue on edelleen rakennettua

aluetta. Hattusaaren kylän varhaisin asutus - sen tonttimaat - on sijainnut varsinaisessa Hattusaaressa nyt tutkittavan alueen ulkopuolella. Tutkimusalueelle sijoittuvalta osuudelta Ahmovaaran kylän asutus 1650-luvulla on em. lähteiden mukaan sijainnut tiiviinä ryhmänä jatkuen vaaraa pitkin nykyisen Ahmovaarantien kohdilla. Tältä osin asutus on pysynyt paikoillaan, samoilla sijoilla nykypäivään saakka ja useimmat vanhat tonttimaat ovat edelleen asuttuja ja rakennettuja.

Vanhimmat aluetta kuvaavat kartat ovat 1800-luvun alun mittauksiin perustuvat isojakokartat, eikä siten 1800-luvun alkua vanhempien talojen paikoista ole tarkempaa tietoa. Historiallisen ajan asutuksen jäänteitä etsittiin maastossa kulkien alueilla joiden arvioitiin olevan historiallisen asutuksen jäänteiden löytymiseksi potentiaalisia, myös niillä kohdin missä vanhoilla kartoilla ei ole asutuksesta merkintää.

Vuosina 1800–38 laadituilta isojakokartoilta paikannettiin talojen paikat. Maastossa tarkastettiin kaikki sellaiset talonpaikat, jotka ovat tällä hetkellä rakentamattomia eli autioituneita. Historiallisille, sittemmin autioituneille talonpaikoille arvioitiin suojelustatus ja suojelualueen rajaus maasto ja karttahavaintojen perusteella. Rajausta ja statusta varten selvitettiin alueen maankäyttöhistoriaa 1800 – 1900 luvun kartoilta. Maastossa todettuja historiallisen ajan asutuksen jäänteitä, joita ei ole merkitty historiallisille kartoille arvioitiin tapauskohtaisesti kiinteiksi muinaisjäännöksiksi tai muiksi kulttuuriperintökohteiksi. Huomioiden tieto siitä, että alueella on tiloja siirrelty, alueen kaskiviljelyperinne ja edelleen se, että alueen 1800-lukua varhaisemmasta historiallisen ajan asutuksesta ei ole käytettävissä kartta-aineistoa.

Maastotyö

Maastotöiden valmisteluvaiheessa tutkittiin Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta laadittua viistovalovarjostetta ja siitä pyrittiin paikantamaan arkeologisesti mahdollisesti kiinnostavia maarakenteita ja ilmiöitä. Näiden havaintojen perusteella löydettiin tervahauta ja kaksi hiilihautaa. Muutoin havainnot osoittautuvat luontaisiksi. Maastossa tarkastettiin kaikki ennestään tunnetut kiinteät muinaisjäännökset, mahdollinen muinaisjäännös ja hajalöytöpaikat, sekä niiden liepeet. Maastossa tarkastettiin historiallisilta kartoilta paikannetut autioituneet vanhat talonpaikat ja myllypaikat. Maastotyössä käytettiin normaaleja arkeologisia inventointimenetelmiä: silmänvaraista havainnointia, maaperäkairauksia käsikairalla sekä lapionpistoja ja satunnaista koekuopitusta. Kivikautiselle rantasidonnaisen asutukselle potentiaalisimmat 112 m ja 97 m korkeustasojen välillä sijaitsevat hiekkaiset muinaisranta-alueet olivat monin paikoin pääosin rakennettuja. Vielä rakentamattomille paikoille tehtiin koekuoppia mahdollisten maanalaisten muinaisjäännösten, kuten kivikautisten asuinpaikkojen toteamiseksi. Historiallisen ajan asutukseen ja elinkeinoihin liittyviä muinaisjäännöksiä etsittiin koko alueelta. Ylä-Kolintie 25 kohdalla maasto tarkastettiin sen kaavoituspaineen takia täysin kattavasti – alue osoittautui arkeologisessa mielessä tyhjäksi ja mielenkiinnottomaksi. Sen lähin maastossa todettu havainto on raportin kohde nro 29 (s. 31).

Tulos

Alueelta tunnettiin ennestään kolme kiinteää muinaisjäännöstä, yksi mahdollinen muinaisjäännös ja kaksi hajalöytöpaikkaa.

Inventoinnin tuloksena alueelta tunnetaan nyt kaikkiaan 15 kiinteää muinaisjäännöstä (kaavassa ”sm” merkintä): 3 kivikautista asuinpaikkaa, 2 ajoittamatonta pyyntikuoppaa, 3 historiallisen ajan rajamerkkiä, 1 tervahauta, 1 hiilihauta, 1 hiilimiilu, 1 raivausröykkiö ja 3 historiallisen ajan asuinpaikkaa. 7 muuta kulttuuriperintökohdetta (kaavassa ”s”): 1 historiallinen kivirakenne, 1 historiallisen ajan kaivanto, 2 myllypaikka ja 4 historiallisen ajan asuinpaikkaa. Näiden suojelukohteiden

lisäksi 1 mahdollinen muinaisjäännös, kivikautinen asuinpaikka, 2 kivikautista löytöpaikkaa ja yksi muu kohde joka ei ole suojelukohde vaan ns. havaintopaikka, historiallinen, moderni mylly.

Arkeologisia suojelukohteita alueella on siis yhteensä 22.

31.8.2020

Johanna Rahtola
Timo Sepänmaa
Mikroliitti Oy

Lähteet

Ekeholm, P 1904. Kartta Pöhmäkän perintötilan nro 18 kaikista tiluksista Kolin kylässä Pielisjärven pitäjässä ja kihlakunnassa Kuopion lääniä. Maanmittauslaitos.

Fröman, A. 1903. Kartta Vaakanalan perintötilan no5 kaikista tiluksista Hattusaaren kylässä Pielisjärven pitäjässä ja kihlakunnassa Kuopion lääniä. Maanmittauslaitos.

Fröman, A. 1902. Kartta Jokelan perintötilan nro 15 kaikista tiluksista Kolin kylässä Pielisjärven pitäjässä ja kihlakunnassa Kuopion lääniä. Maanmittauslaitos.

Fröman, A. 1896 (mittaus 1835-38). Kartta Korholan perintötilan kaikista tiluksista Ahmovaaran kylässä Juuan pitäjässä, Pielisjärven kihlakuntaa ja Kuopion lääniä. Maanmittauslaitos.

Mohell, L. 1835, 1836, 1837, 1858. Charta öfver Ahmovaara Byasmåls Ågor belägne uti Pielisjärvi Socken Karelens öfre Häräd och Kuopio Län. Maanmittauslaitos.

Müller C. 1835 (kartoitus 1800, A. Gottfred). Charta öfver Koli Skifteslags Ägör belägen uti Pielis socken, Karelens Öfre Härad och Kuopio Län. Maanmittauslaitos.

Müller, C. 1834. Charta öfver Hattusaari Samfällighets belägne uti Pielisjärvi Socken Karelens öfre Häräd och Kuopio Län. (Kartoitus 1815). Maanmittauslaitos.

Peruskartat: Ahomovaara 4313 08 v. 1974, -83 ja -94. Räsävaara 4313 09 v. 1976. Koli 4313 11 v. 1976. Vuonislahti 4313 12 v. 1976, -82, 94. Maanmittauslaitos.

Pitäjänkartat: Juuka 4313 08, 4313 09. Pielisjärvi 4313 09, 4313 12. Laadittu 1845-47. Maanmittauslaitos.

Saloheimo V., Kilpeläinen A. ja Hintikka A. 1954: Pielisjärven historia I. Savon Sanomain kirjapaino Oy. Kuopio 1954.

Saloheimo, V. 1971a. Pohjois-Karjalan asutusmuodot 1600-luvulla. Joensuun korkeakoulun julkaisuja A 2.

Saloheimo, V. 1971b. Pohjois-Karjalan asutusmuodot 1600-luvulla. Kylä- ja pitäjäkartat.

Kohdekuvausten karttaotteiden symbolit:

= tutkimusalueen rajaus
= kiinteä muinaisjäännös (sm)
= muu kulttuuriperintökohde (s)
= mahdollinen muinaisjäännös
= löytöpaikka
= muu kohde

= muinaisjäännösalue (sm)
= muu kulttuuriperintökohde (s)

Muinaisjäännökset

1 LIEKSA KOIRILAMMIT 1

Mjtunnus: 1000004649
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen, historiallinen
Laji: asuinpaikat, työ- ja valmistuspaikat: hiilihaudat ja hiilimiilu

Koordin: N: 7005971 E: 642836

Tutkijat: Pesonen 2005 inventointi, Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Sijainti: Paikka sijaitsee Lieksan kirkosta 20,2 km etelään. Paikka sijaitsee Lieksan kirkosta 20,2 km etelään.
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Koirilammin kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Kolin Merilänrannan pohjoispuolella, harjujen suojassa olevan pohjoisimman Koirilammen luoteisrannalla jyrkästi lammen rantasuohon laskeutuvalla törmällä. Löytöjä on sekä törmän rinteestä että sen päältä, tasanteelta, joka on 8-9 m lammen pintaa korkeammalla tasolla. Rinteessä maa on hieman paljastunut metsäkoneen mylläyksessä ja tasanteella löydöt ovat kahdesta koekuopasta, joissa oli myös likamaata. Toinen koekuoppa on tehty matalaan painaumaan, joka hieman muistuttaa asumuspainannetta. Löytöinä paikalta on kvartsia ja palanutta luuta. Maaperä alueella on hiekkaa. Asuinpaikan laajuus on ainakin 80 x 40 m, mutta asuinpaikan ympäristö on ehjää mäntykangasmaastoa ja varsinkin etelämpänä on paljonkin lisää asuinpaikoille potentiaalista maastoa.

Sepänmaa 2020: Kohde tarkastettiin, mutta tutkittiin vain silmämääräisesti, tekemättä koekuoppia, koska kyseessä oli kiinteä rauhoitettu muinaisjäännösalue. Petro Pesosen kuvailemalla tasanteella on laakea, halkaisijaltaan 5 m painanne koordinaattipisteessä N 7005983 E 642828. Tämä ilmeisesti on Pesosen (2005, kohde 75) tarkoittama mahdollinen asumuspainanne, johon hän teki koekuopan.

Alueella – painanteesta parinkymmenen metrin säteellä – todettiin kolme muutakin selvästi ihmisen tekemää rakennetta – tosin mitä ilmeisimmin historialliselta ajalta. Nämä ovat muinaisjäännöksen alakohteita.

Alakohde 1: N 7006005 E 642812. Kehävallillinen kuoppa, halk. 3 m. Mahdollisesti hiilihauta.

Alakohde 2: N 7005983 E 642834. Kehävallinen kuoppa, 2,5 x 3,5 m. Mahdollisesti hiilihauta.

Alakohde 3: N 7005962 E 642804. Pyöreä, tasalakinen maakumpu, halk. 7 m, jota kiertää pätkittäinen n. 1 m leveä oja. Laidalla olevan tuulenkaadon juurakossa oli runsaasti hiiltä ja nokimaata. Tulkinta: selvä historiallisen ajan hiilimiilu.

Alueen rajausta hieman muutettiin. Topografian ja sen seikan perusteella, että aikaisemman rajauksen sisällä, alueen etelä-osassa on uudehko rakennus, minkä vuoksi alueen rajausta supistettiin eteläosasta. Uuden rakennuksen kohta on useita metrejä ylempänä kuin todettu kivikautinen asuinpaikka-alue. Länsiosasta mui-

naisjäännösaluetta levennettiin hieman alakohteiden takia. Muinaisjäännösalue on hyvässä kunnossa. Kypsää mäntymetsää, hiekkakangasta.

Vasen. Asuinpaikka-aluetta. Etelään. Oikea. Alakohde 1 - kuoppa, halk. 3 m. Lounaaseen.

Vasen. Alakohde 2 törmän reunalla, 2,5 x 3,5 m kuoppa. Koilliseen. Oikea. Alakohde 3 - hiilimiilu. Kaakkoon.

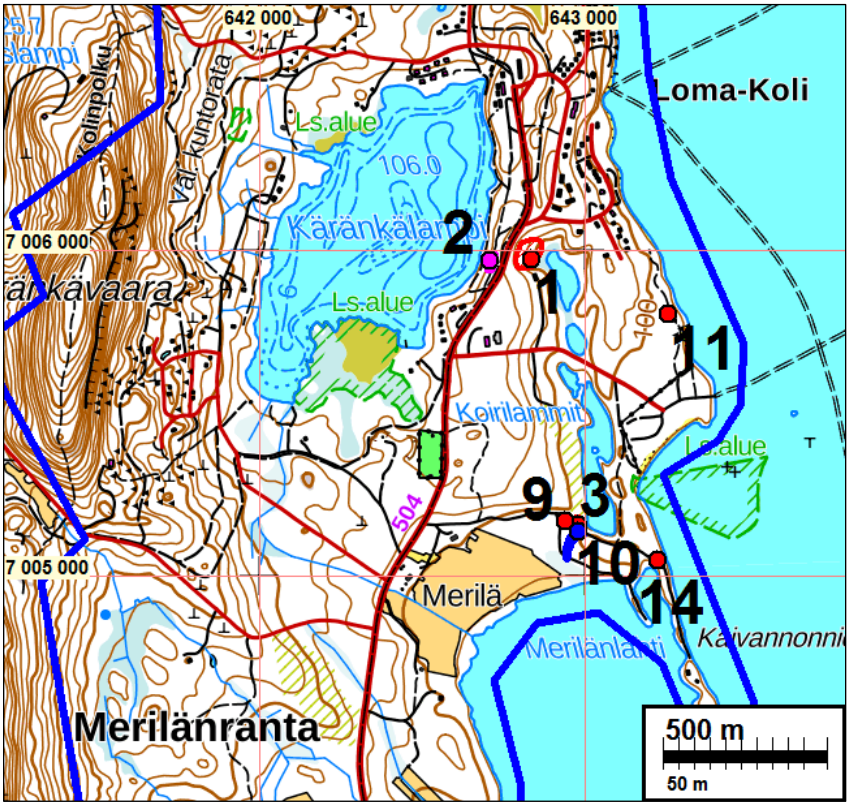

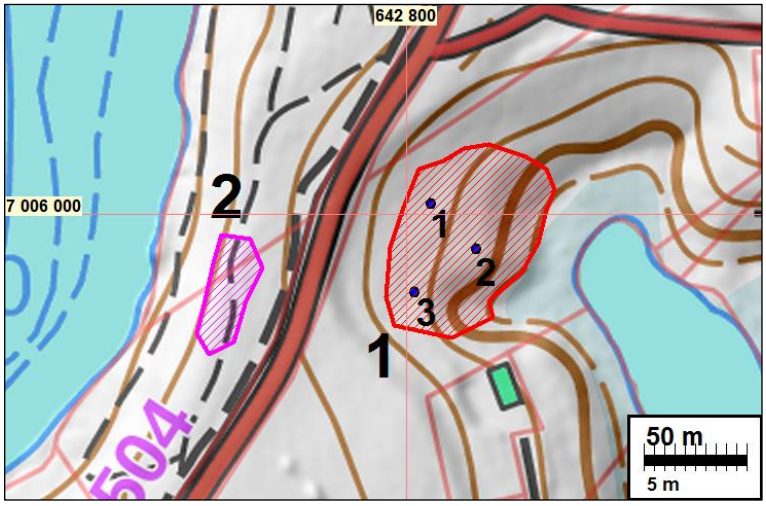

1) Koirilammit 1 muinaisjäännösalueen rajaus punaisella, Alakohteet sinisin palloin 2) Käränkälampi mahdollisen muinaisjäännöksen rajaus sinipunaisella.

3 LIEKSA KOIRILAMMIT 2

Mjtunnus: 1000004651
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikat

Koordin: N: 7005153 E: 642981

Tutkijat: Pesonen 2005 inventointi, Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Asuinpaikka sijaitsee Kolin Merilänrannan koillispuolella, eteläisimmän Koirilammen ja Merilänrannan peltoalueen välisellä muinaisella kannaksella. Paikalta on löytynyt kvartsi-iskoksia Kaivannonniemelle johtavan mökkitien reunasta. Maasto on hiekkaista mäntykangasta.

Sepänmaa 2020: Hiekkatie, jonka reunoilta Pesonen (2005, kohde 76) havaitsi kvartsi-iskoksia oli päällystetty muualta tuodulla maa-aineksella, joten uusia havaintoja ei tältä osin voitu tehdä. Tien koillislaidalla, Museoviraston tekemän rajauksen luoteisrajalla oli noin 1 m² kokoinen tuore maanpinnan rikkoutuma, jonka pinnalla havaittiin 8 kpl kvartsi-iskoksia ja yksi kvartsikaavin. Löytöjä ei kerätty talteen – myöskään koekuoppia ei lähituntumaan – n. 50 m säteelle – tehty, koska kyseessä oli kiinteä muinaisjäännös.

Muinaisjäännöksen rajausta muutettiin hieman topografian ja uusien havaintojen perusteella. Rajausta laajennettiin hieman luoteeseen ja itään, mutta etelän suuntaan – kohteen nro 10 (Koirilammin kaivanto – muu kulttuuriperintökohde) tähän rajautuen sitä hieman supistettiin. Kohde on maanpinnalta hyvin säilynyttä, mökkitietä lukuun ottamatta. Tien pohjoispuolella on hakkuuaukeata ja eteläpuolella mäntymetsää. Kohteen länsirajalta n. 25 m länteen todettiin tervahauta (kohde nro 9) ja eteläpuolella olettavasti yli 100 vuotta vanha, käsin kaivettu Koirilampien kuivatusuoma (kohde nro 10).

Oikea. Asuinpaikkaa kuvattuna pohjoiseen. Vasen. Runsaasti kvartsi-iskoksia tien pohjoislaidalla olevassa maanpinnan rikkoutumassa.

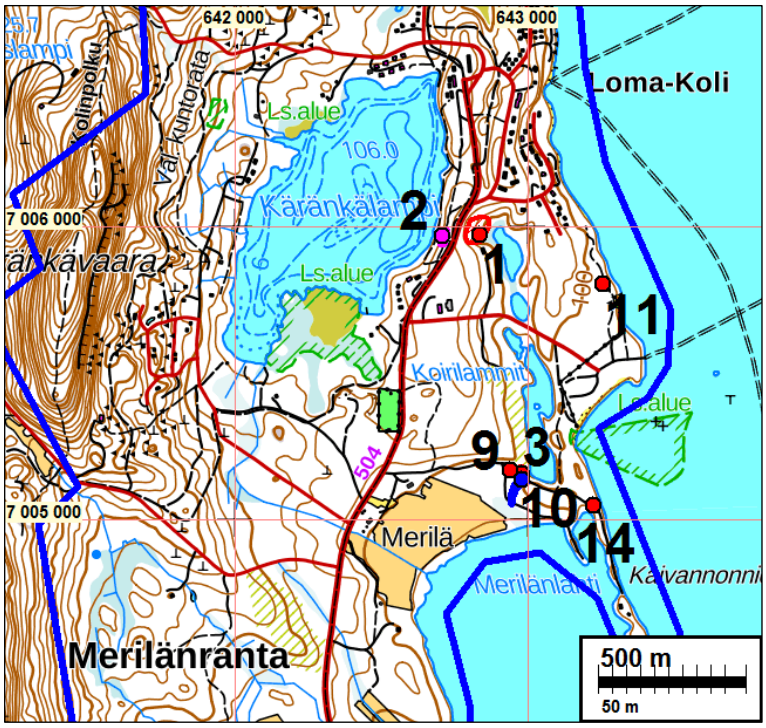

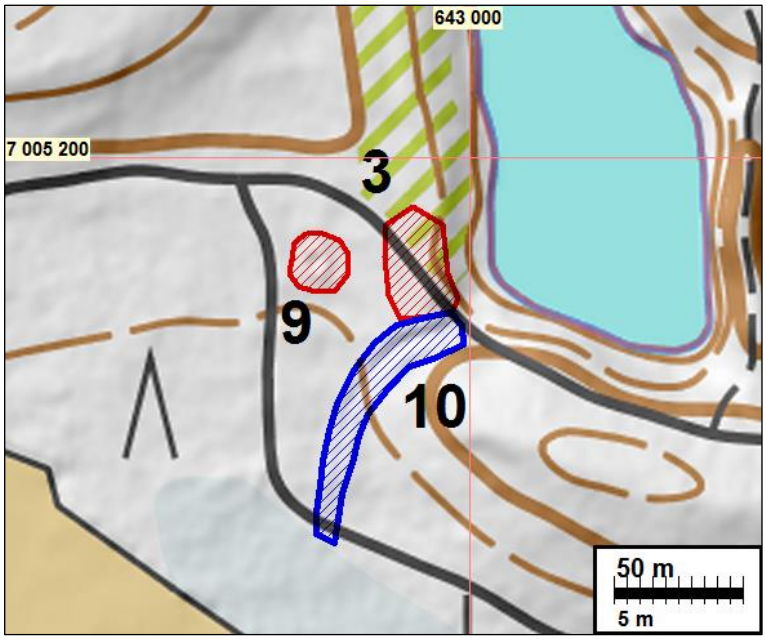

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella, muu kulttuuriperintökohde rajaus sinisellä.
3) Koirilammit 2, 9)Kolinkylä Rantala, 10) Koirilammin kaivanto

4 LIEKSA KANKAALA

Mjtunnus: 1000004653
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikat

Koordin: N: 7009364 E: 641097

Tutkijat: Pesonen 2005 inventointi, Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Asuinpaikka sijaitsee Kolilta Hattusaareen johtavan tien varrella, Kankaalan talon kohdalla tien itäpuolella olevan suuren hiekkakuopan länsireunalla. Paikalta löytyi hiekkakuopan kuoritulta reunalta runsaasti kvartsia 5-10 metrin levyiseltä vyöhykkeeltä. Maaperä paikalla on hienoa hiekkaa, jossa on jonkin verran kiveä. Siellä täällä hiekassa on nähtävissä värjäytyneitä kohtia ja hiiliä. Löytöjä oli myös hiekkakuopan reunalle pusketuissa maakasoissa ja myös kivien seassa kuopan reunalla. Hiekkakuopan reunan kohdalla asuinpaikka lienee jo lähes tuhoutunut, mutta hieman alempaa on löytynyt yksi kvartsi myös ehjästä kangasmaastosta, metsäkoneen uralta. Asuinpaikan laajuus on n. 50 x 40 m.

Rahtola ja Sepänmaa 2020: Kohteen todettiin olevan ennallaan, eikä paikalla tehty uusia havaintoja. Alue on osin mäntymetsää, osin vanhaa heinittynyttä ja pusikoitunutta hiekkakuoppaa.

Vasen. Asuinpaikkaa hiekkakuopan reunan tuntumassa ja metsässä. Kuva koilliseen. Oikea. Asuinpaikkaa hiekkakuopan reunalla. Kuva luoteeseen.

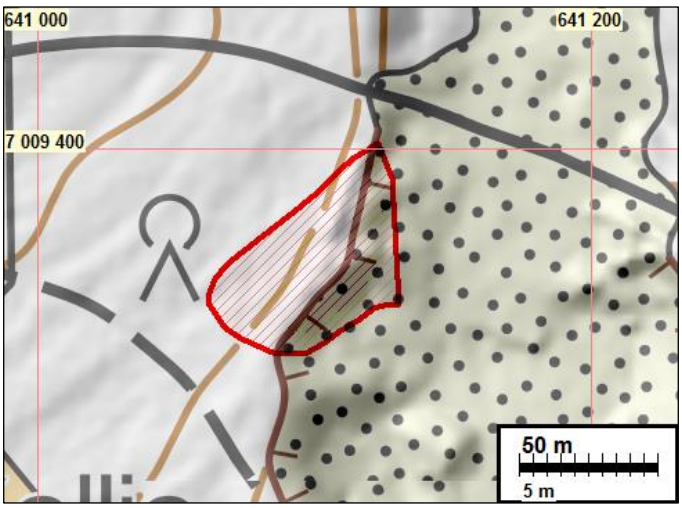

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella.

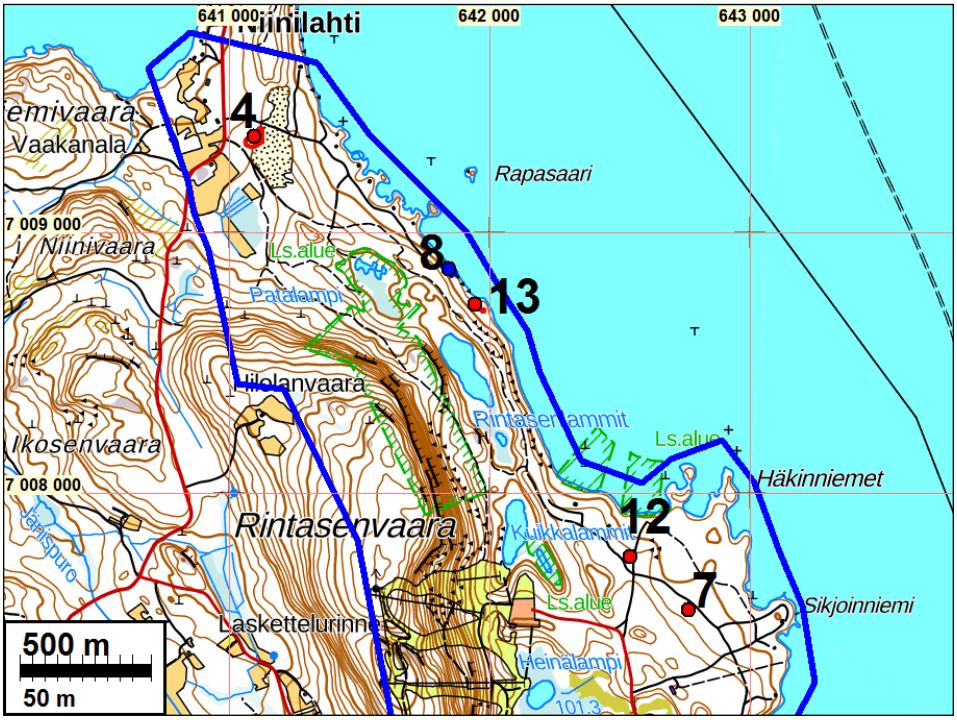

7 LIEKSA SIKJOINNIEMI

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: kuoppa, pyyntikuoppa

Koordin: N: 7007548 E: 642764

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola 2020: Mäntykankaalla vallillinen kuoppa, joka halkaisija on n. 9 m. Vallien leveys noin 1,5 m. Kuopassa podsolimaannos, ei hiiltä. Kyseessä on mahdollisesti pyyntikuoppa. Lähiympäristössä ei ollut muita kuoppia tai maarakenteita. Pitäjänkartalla (4313 12) ja vanhoilla peruskartoilla 1976, – 82 ja -94 alue on metsää.

Vasen. Suuri kuoppa kangasmaastossa. Vasemmalla T. Sepänmaa. Oikea. Kuoppa kaatuneen puun kohdalla ja vasemmalla puolella.

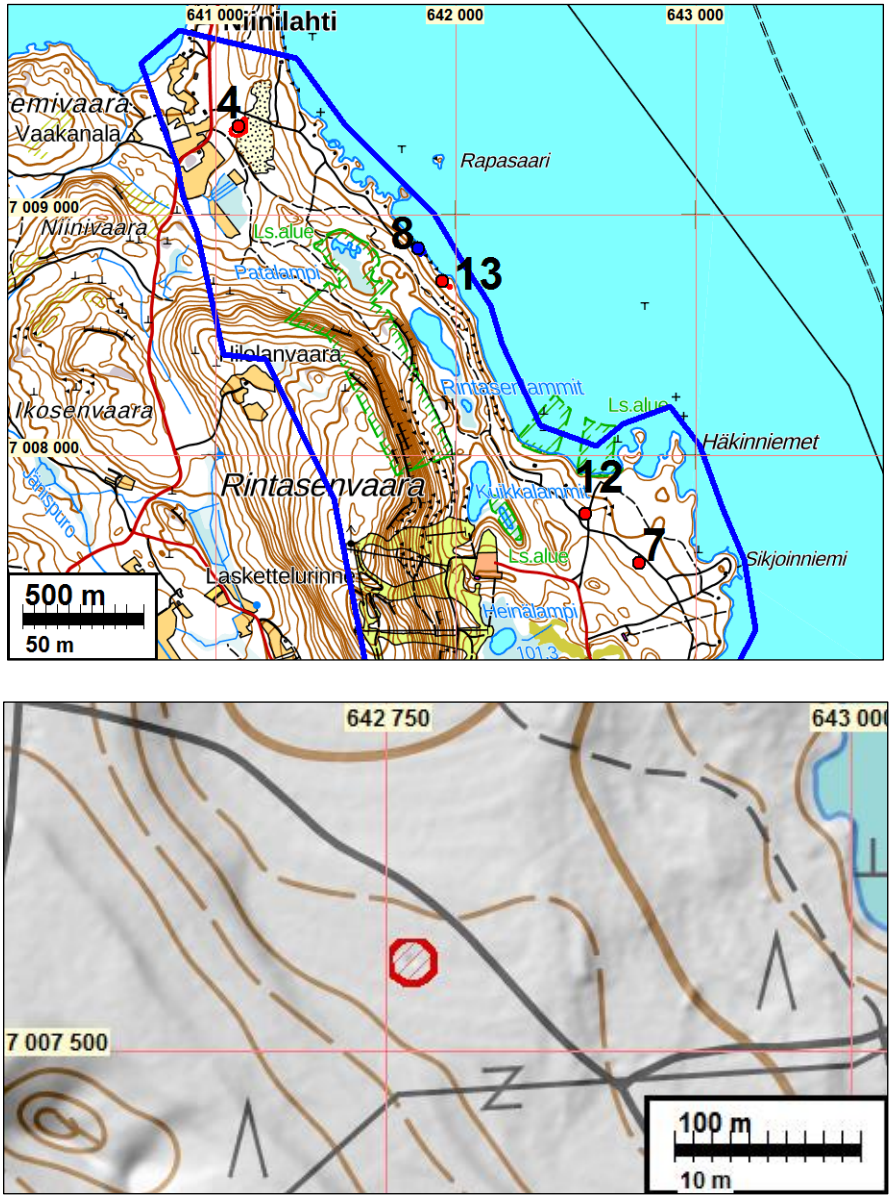

Muinaisjäännösrajaus punaisella.

9 LIEKSA KOLINKYLÄ RANTALA

Mjtunnus: (uusi)
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: tervahauta

Koordin: N: 7005165 E: 642943

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Sepänmaa 2020: Paikalla on tervahauta, halkaisijaltaan n. 15 m. Hauta on suppilomainen, syvyydeltään n. 1 m, reunavallit n. 0,5 m korkeat. Haudassa ei ole halssia – se on ns. keskussäiliöllistä tyyppiä.

Kohta on hiekkakangasta, puusto on nuorehkoa mäntyä. Vierellä on kohteet 3 (kivikautinen asuinpaikka) ja 10 (historiallisen ajan järvenkuivatuskaivanto).

Vasen. Tervahauta kuvan keskikohdalla. Kaakkoon. Oikea. Tervahaudan keskikohtaa.

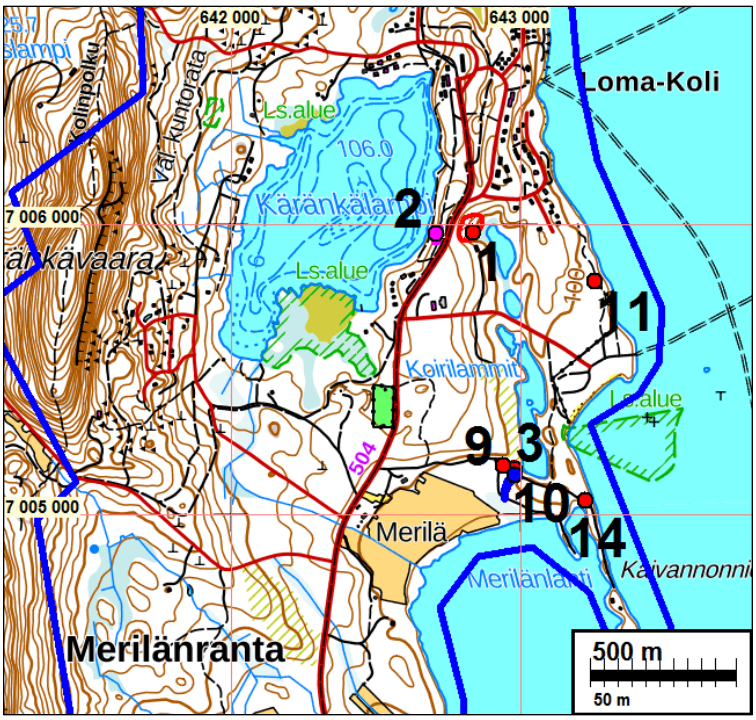

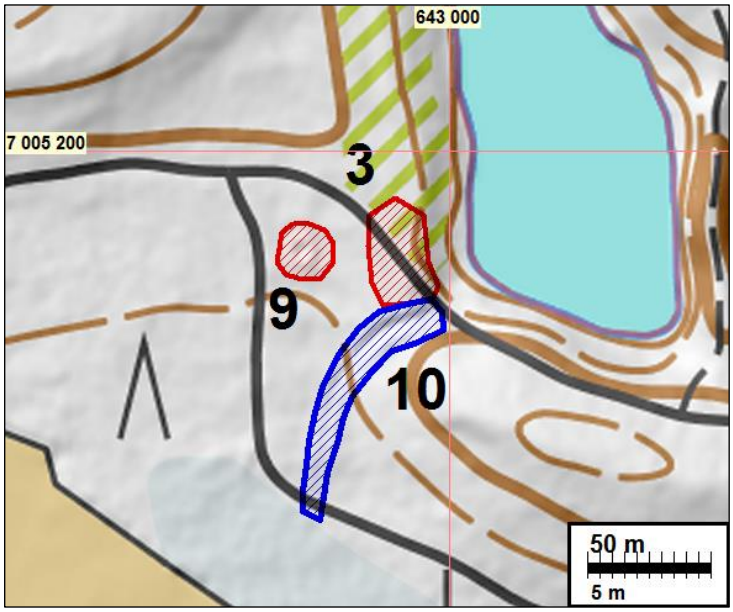

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella, muu kulttuuriperintökohde rajaus sinisellä.
3) Koirilammit 2, 9) Kolinkylä Rantala, 10) Koirilammin kaivanto

11 LIEKSA HIEKKANIEMI N

Mjtunnus: (uusi)
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: kuoppa, pyyntikuoppa

Koordin: N: 7005801 E: 643258

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Sepänmaa 2020: Hiekkaisen törmän reunalla on kehävallillinen kuoppa, läpimitta valleineen runsaat 3 m. kuoppa on noin 0,5 m syvä ja kehävalli noin 20 cm korkea. Kuopan reunalle ja pohjalle tehdyissä koekuopissa oli selvä podsolimaannos, mutta ei hiiltä. Kyseessä ei siis ole hiilimiilu, mutta kuoppa on selvästi ihmisen tekemä ja maannoksen perusteella useita satoja vuosia vanha. Mahdollisesti kyseessä on pyyntikuoppa.

Hiekkakangasta, alemmalla tasolla maaperä muuttuu kivikoksi. Hakkuuaukean ja mäntymetsän rajalla.

Kuoppajäänne. Lapio kuopan pohjalla. Etelään.

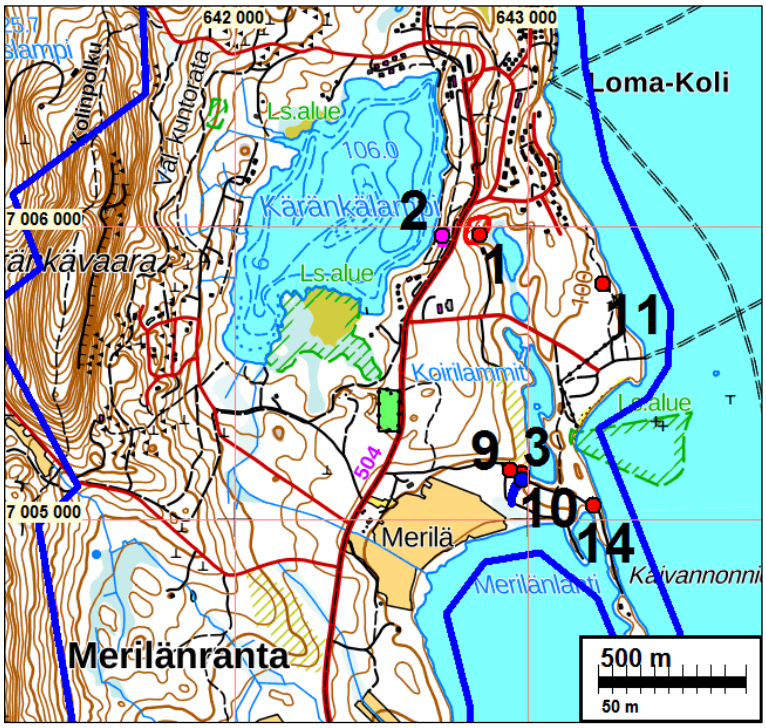

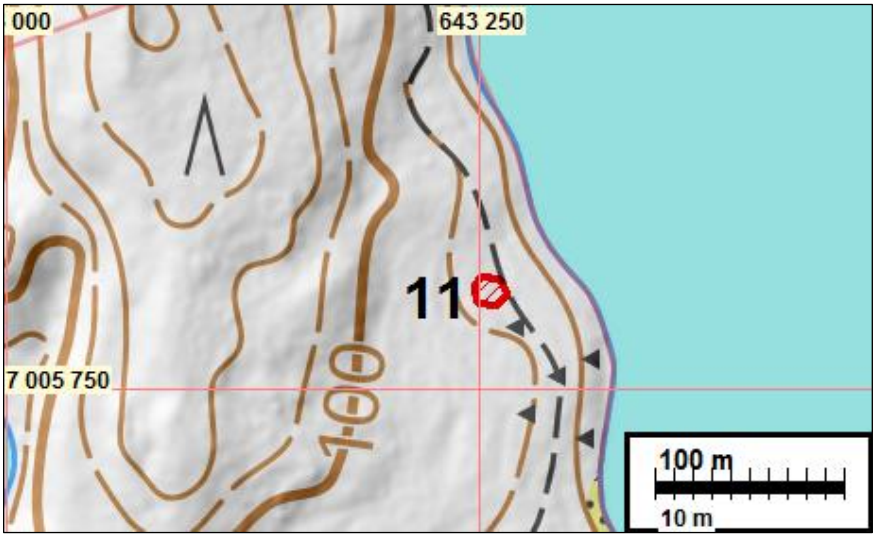

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella.

12 LIEKSA HÄKINLAHTI 2

Mjtunnus: (uusi)
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: hiilimiilu

Koordin: N: 7007753 E: 642542

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Sepänmaa 2020: Hiekkakankaalla on kehävallillinen kuoppa, läpimitta valleineen runsaat 3 m. Kuoppa on noin 0,5 m syvä ja kehävalli noin metrin levyinen ja parikymmentä cm korkea. Kuopan pohjalle tehdyssä koekuopassa oli runsaasti hiiltä ja nokimaata. Kyseessä on siis hiilimiilu.

Hiekkakangasta, mäntymetsää.

Hiilimiilu kuvan keskikohdalla. Kaakkoon.

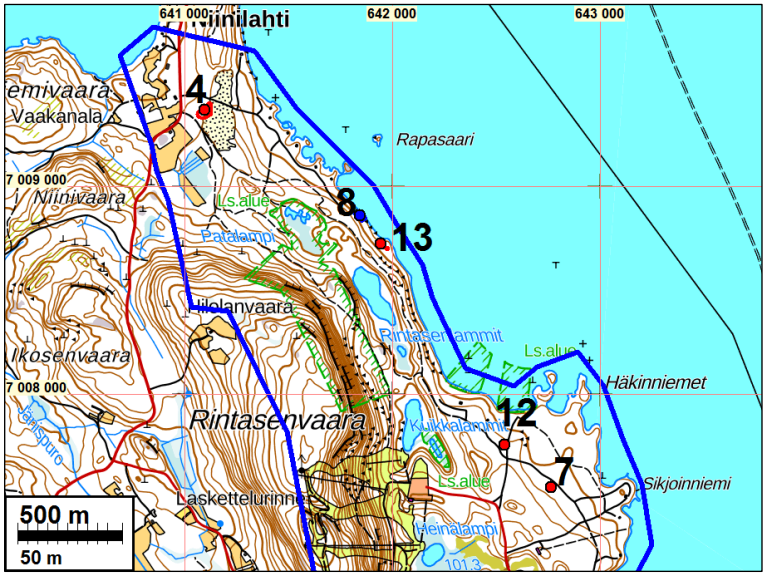

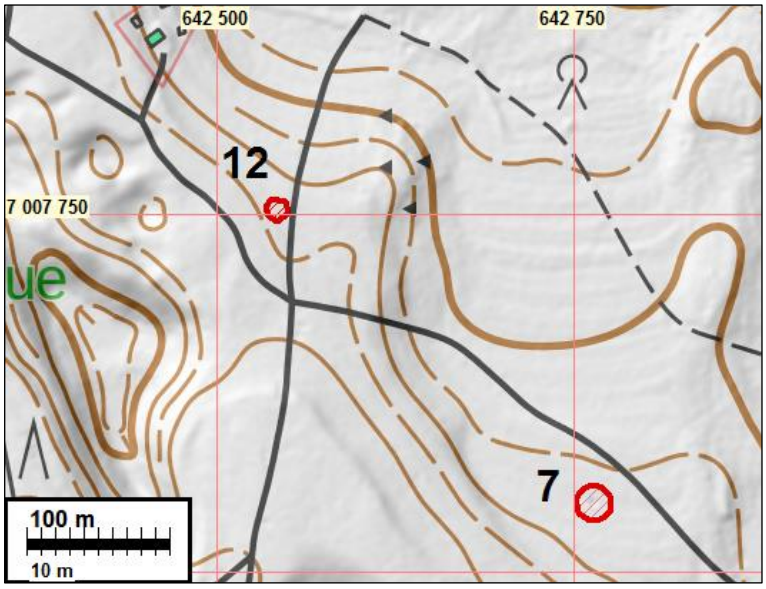

Muinaisjäännösalueiden rajaus punaisella.
7) Sikjoinniemi, pyyntikuoppa, 12) Häkinlahti 2, hiilimiilu.

13 LIEKSA RINTASENLAMMIT

Mjtunnus: (uusi)
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: hiilihautoja 3 kpl

Koordin: N: 7008722 E: 641946

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Sepänmaa 2020: Pielisjärven rannalla olevalla loivasti koilliseen viettävällä rantatörmällä havaittiin kolme kuoppaa. Näistä suurin (N 7008722 E 641946) on kooltaan n. 3 x 4 m ja syvyydeltään 1,6 m. Kuopparakenne on muodoltaan neliömäinen, sitä kiertää 1,5 – 2 m leveä reunavalli, korkeudeltaan max. 60 cm. Reunavallin päälle tehdyssä koekuopassa ei ollut podsolimaannosta eikä hiiliä, mutta kuopan pohjalle tehdyssä koekuopassa todettiin kiviä ja runsaasti hiilenkappaleita.

Alakohde 1: (N 7008721 E 641940) Edellisestä noin 6 m länteen. Pyöreä kuoppa, jonka halkaisija reunavalleineen on 5,5 m, kuopan läpimitta 2,5 m, syvyys 50 cm. Reunavallille tehdyssä koekuopassa oli runsaasti hiiltä ja nokimaata.

Alakohde 2: (N 7008699 E 641975) Edellisistä noin 20 m etelään. Sisäläpimitaltaan 1,5 m kuoppa, jota kiertää matala (20 cm), 1-2 m leveä reunavalli. Syvyys noin puoli metriä. Pohjalle tehdyssä koekuopassa oli runsaasti hiiltä ja nokea.

Kyseessä ovat hiilimiilut.
Maasto alueella on kivikkoista hiekkakangasta, mäntymetsää.

Vasen. T. Sepänmaa seisoo suurimman kuopan reunalla.
Oikea. T. Sepänmaan seisoo alakohteen 2 keskellä.

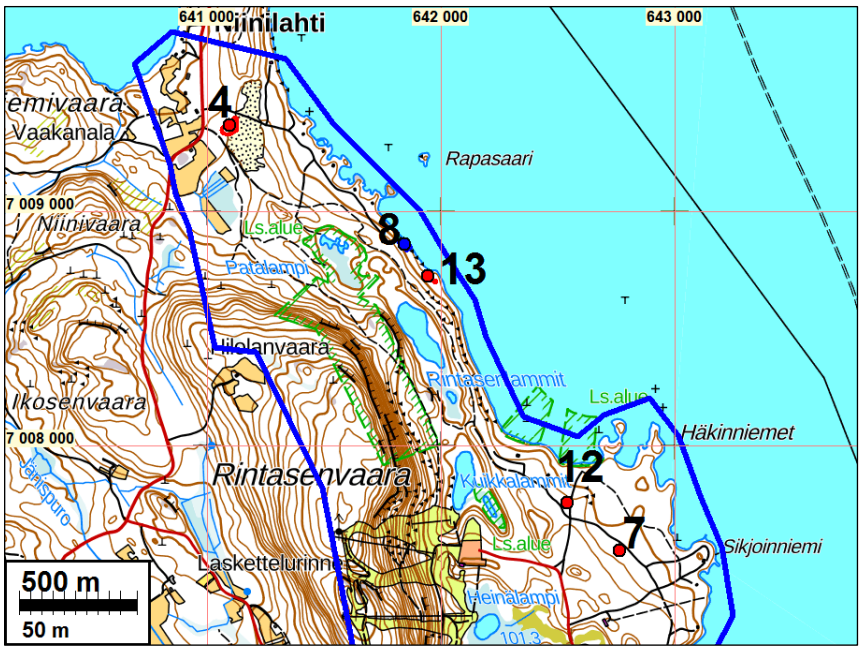

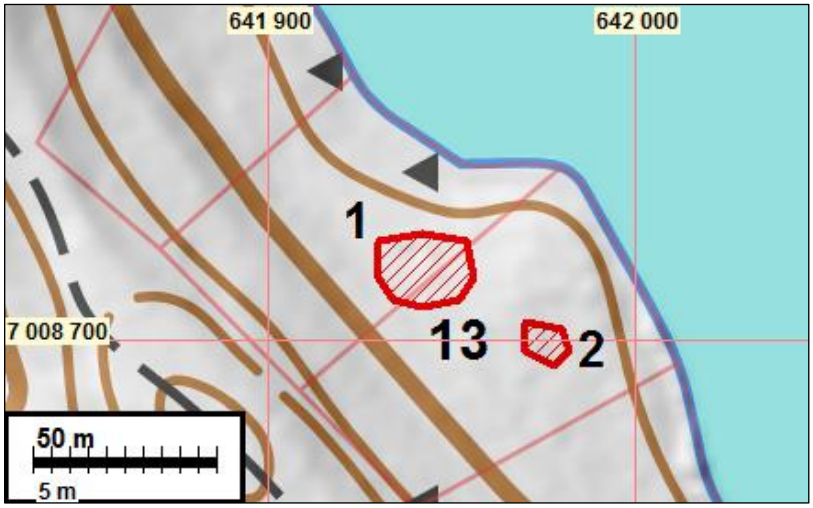

Muinaisjäännösalueiden rajaus punaisella. 1) suurempi alue, 2) pienempi alue.

14 LIEKSA LIKOLAHTI (AUTIONIEMI)

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka, talonpaikka

Koordin: N: 7005045 E: 643226

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola & Sepänmaa 2020: Paikka tarkastettiin maastossa, koska kyseiselle kohdalle oli merkitty talo v. 1800 isojakokartalle. Pitäjänkartalla kyseiselle kohdalle johtaa tie, muutoin kartta on huonokuntoinen, mutta vaikuttaa sille, että kartalle ei ole merkitty rakennuksia, tai ainakaan peltoa niiden ympärille. Pitäjänkartalla nykyinen Merilänlahti on kartalla nimellä Aution lahti. Vuosien 1976, -82 ja -94 peruskartoille paikalle ei ole merkitty rakennuksia. Vuoden 1931 lohkomiskartalle kartalla paikalle ei ole merkitty taloa tai muita rakennuksia.

Paikalla todettiin jäännökset kolmesta rakennuksesta (A-C). Rakennusten jäänteissä oli paljon hiiltä tulisijojen lisäksi myös seinälinjojen ja rakennusten sisäosien kohdalla. Paikalla olleet rakennukset ovat oletettavasti palaneet. Selvien tulisijallisten rakennusten jäänteiden lisäksi niiden lähiympäristössä todettiin kuoppia, mahdollisia säilytyskuoppia ja kumpuja. Alueelle määritelty muinaisjäännösrajaus on tehty nämä havainnot huomioiden.

Niemen kärkeen johtavan tie kulkee aivan rakennusten pohjien A ja C koillispuolitse. Rakennuksen jäänteen B tie on pieneltä osin rikkonut ja rakennuksen jäännöksen hiiltynyttä, oletettavasti seinärakennetta on nähtävissä tieleikkauksen penkassa.

A (N 7005040 E 643216)
Rakennuksen jäännös lähes niemeen johtavassa tiessä kiinni. Rakennuksen koko ollut n. 4 x 4,5 m. Tulisija on ollut rakennuksen koilliskulmassa. Tulisijasta jäljellä maansekainen kumpu, jossa rapautuneita kiviä ja hiiltä. Rakennuksen jäännöksen keskelle tehdyssä koekuopassa tumma nokikerros. Seinälinjojen kohdalla kasvoi suuria puita.

B (N 7005044 E 643223)
Tulisijan jäännös 3 m Ø, rakennuksen seinälinjoja ei selvästi hahmotettavissa, mutta tulisijan kohdalla kuopanne. Rakennus on mahdollisesti ollut osin niemeen johtavan tien kohdalla ja tien rakentamisen yhteydessä tuhoutunut. Tieleikkauksessa runsaasti hiiltä.

C (N 7005036 E 643221)
Rakennuksen jäännös niemeen johtavan tien reunalla. Rakennuksen koko ollut noin 4 x 4 m. Tulisija on ollut rakennuksen luoteiskulmassa. Liesikummussa on hiekkakerroksen alla nokea ja rapautuneita kiviä.

Rakennuksen jäännöksiä todettiin rantaan johtavan hiekkatien molemmin puolin. T. Sepänmaan kohdalla metsikössä rakennuksen jäännös oikealla. Kuvat koilliseen. Oikea. Rakennuksen jäännöksiä tien molemmin puolin, kuva luoteeseen.

Vasen. Rakennuksessa (A) olleen tulisijan jäännös on varvikon peittämä kumpu. Oikea. Rakennuksessa (C) ollut tulisija näkyy kumpuna pusikossa. Kuva pohjoiseen.

Rakennuksen jäännös (B) hiekkatien pohjoispuolella. Tien leikannut rakennuksen jäänteen seinämää. Tieleikkauksessa rakennuksen jäännöksen kohdalla runsaasti hiiltä. Männyt rakennuksen seinälinjojen kohdalla.

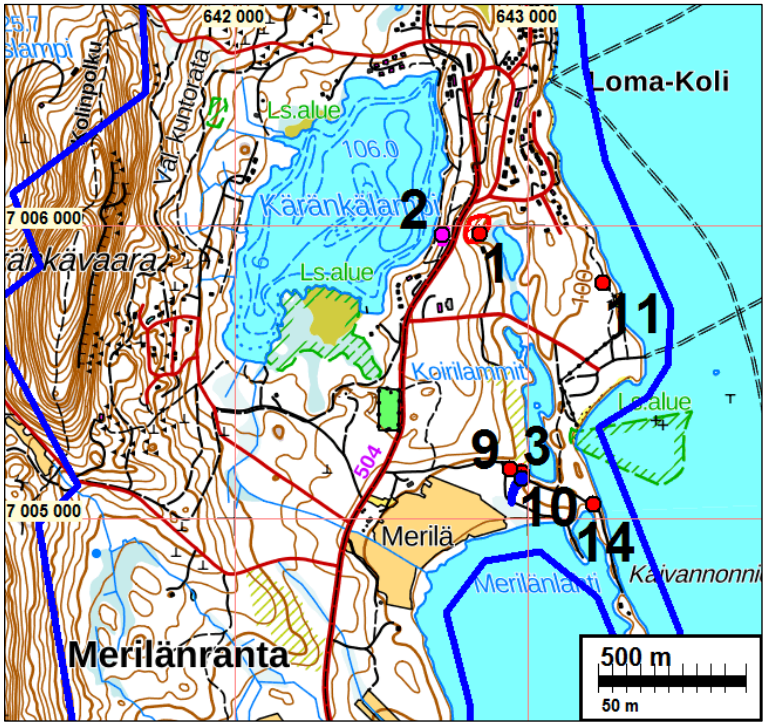

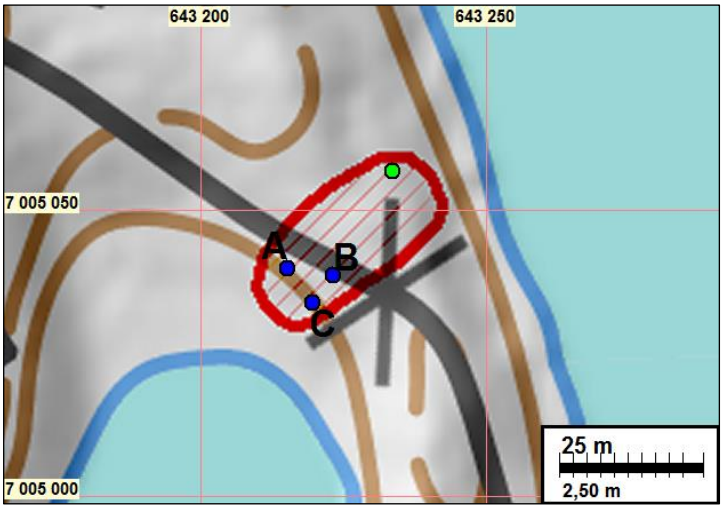

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella. Rakennusten/tulisijojen kohdat sinisellä. Rannan tuntumassa todettu kuoppa, mahdollinen kellarikuoppa vihreällä pallolla.

18 LIEKSA NUUTILA 1

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: röykkiöt, viljelysröykkiöt

Koordin: N: 6999178 E: 640866

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola & Sepänmaa 2020: Puronotkelmassa länteen viettävässä metsässä todettiin lukuisia matalia röykkiöitä ja raivattu koivuvaltaista sekametsää kasvava laidunalue. Aluetta reunustaa kylmämuurattu kiviaita. Todettujen röykkiöiden kohdalla ei vuoden 1800 kartalla ole peltoa tai rakennuksia, myöskään myöhemmillä perus-

kartoilla 1976, -83 ja 94 paikalla ei ole peltoa. Röykkiöalueen poikki kulkee vanha tilaraja. Röykkiöiden alue ollut hiljattain laidunnuksessa aluetta rajaavasta lammasaidasta päätellen. Röykkiöt ovat todennäköisesti kaskiröykkiöitä. Vuoden 1800 karttaan alueen lähistölle on merkitty talo. Röykkiöt voivat olla myös kyseistä asutusvaihetta vanhempia.

vasen. Röykkiö lähikuvassa. Oikea. Kuusimetsässä lukuisia erikokoisia röykkiöitä.

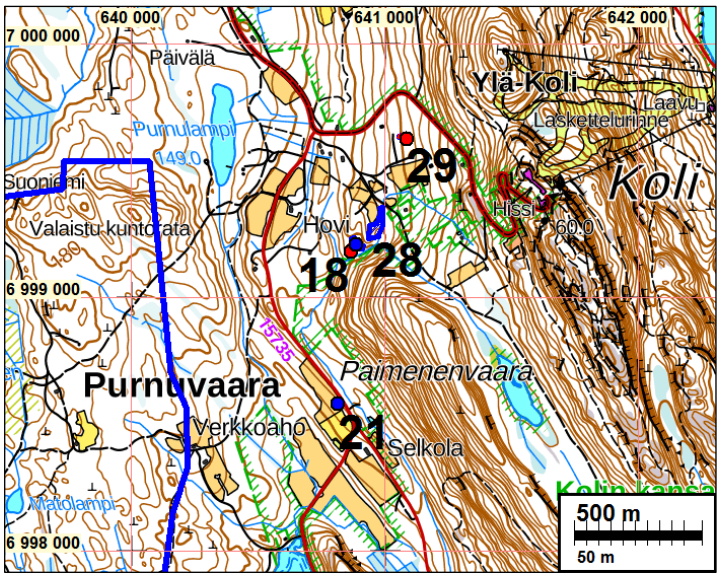

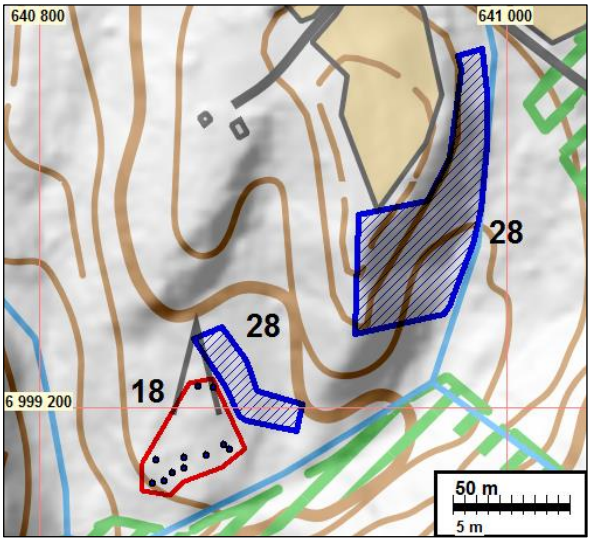

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella, muu kulttuuriperintökohde rajaus sinisellä.
18) Nuutila, viljelysröykkiöt 28) Nuutila 2, asuinpaikka, kiviaidat.

22 LIEKSA-JUUKA NIMILAMMIT

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: rajamerkki

Koordin: N: 7000313 E: 636953

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola 2020: Rajamerkki. Pystykivi noin 60 cm korkea, jalusta neliön muotoinen matalammista kivistä ladottu, noin 2 m x 2 m, 30 cm korkea. Kaksi kivikertaa nähtävissä. Jalusta paksun aluskasvillisuuden peitossa. Pystykivessä ei nähtävissä kaiverruksia. Suon laidalla, metsän reunassa, Nimilammit – nimisen lammen luoteispuolella. Pitäjänkartalla Juukan ja Pielisjärven pitäjien rajalla. Nykyisellä Juukan ja Lieksan kuntien rajalla.

Vasen. Rajamerkki hakkuuaukean kulmassa metsän reunassa. Keskellä ja oikealla. Rajamerkin pystykivi, jalustan kivet sammaleen peitossa.

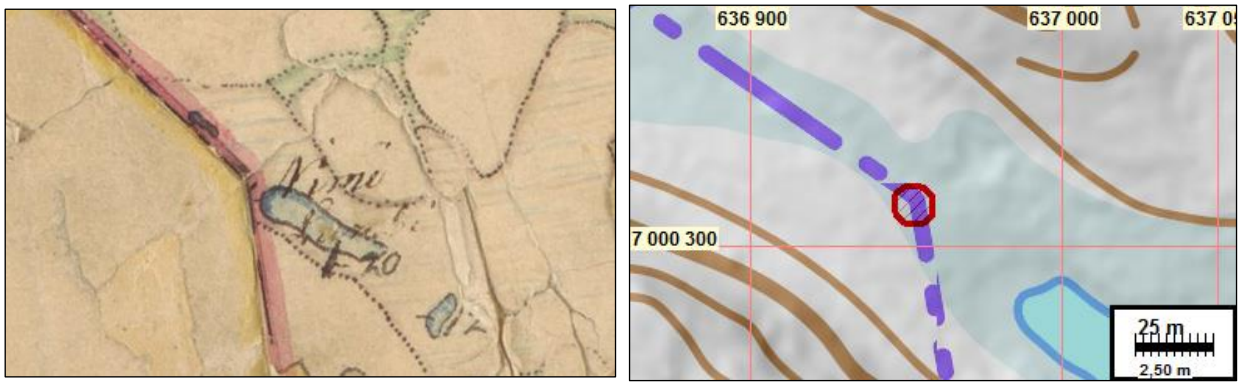

Vasen. Rapiste, rajan taitekohta Juukan ja Pielisjärven kylien rajalla. Oikea. Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella.

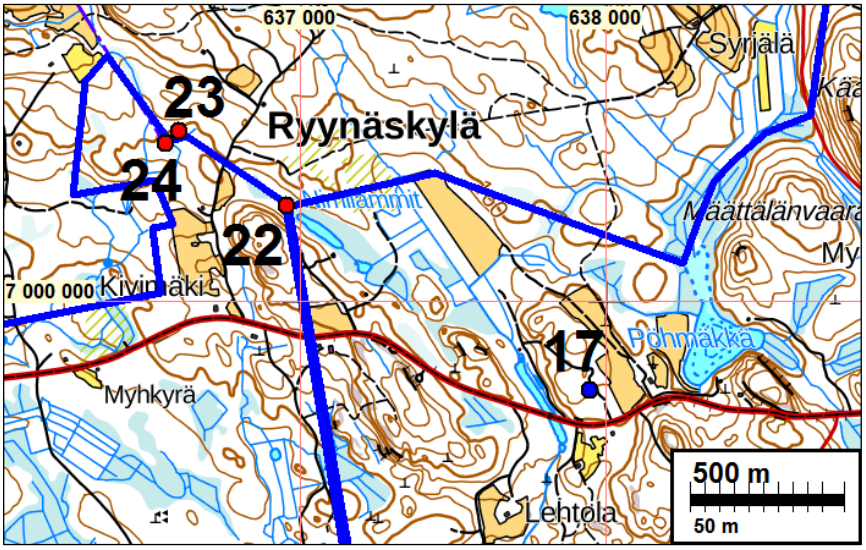

23 JUUKA / LIEKSA RYYNÄSKYLÄ 1

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: rajamerkki

Koordin: N: 7000556 E: 636602

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Sepänmaa 2020: Paikalla on Juukan Ahmovaaran kylän ja Lieksan Kolin kylien rajalla olevassa mutkassa rajamerkki. Rajamerkin kivistä tehty perustus on kooltaan n. 2,5 x 2 m, korkeudeltaan 30 - 40 cm. Perustuksen päällä on 60 cm korkeuteen nouseva pystykivi. Kivi oli sammaloitunut ja jäkälöitynyt, joten merkintöjä ei havaittu. Sijaitsee kosteapohjaisessa kivikkoisessa kuusimetsässä, ojan laidalla – kohta lähiympäristöineen pusikoitunutta. Pitäjänkartalla Juukan ja Pielisjärven pitäjien rajalla, nykyisellä Juukan ja Lieksan kuntien rajalla.

Rajamerkki pienten kuusien alla ojan pientareella. Luoteeseen.

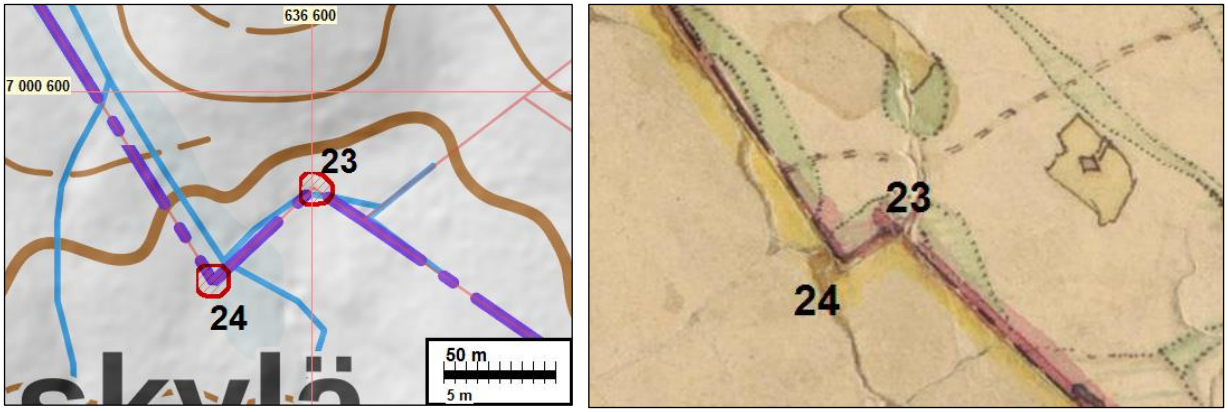

Vasen. Muinaisjäännösalueet punaisella. Oikea. Ote v. 1845–47 laaditusta pitäjänkartasta. Rajapisteet Juukan ja Pielisjärven pitäjien rajalla.

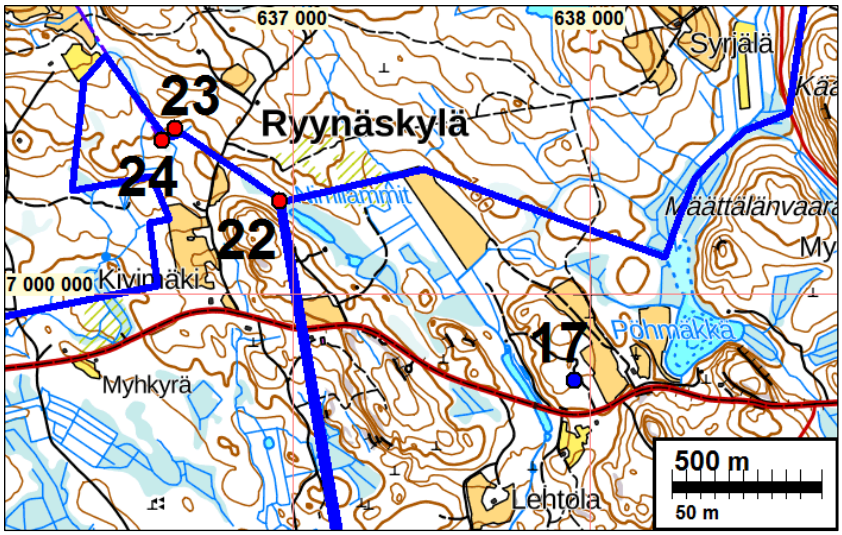

<u>24 JUUKA / LIEKSA RYYNÄSKYLÄ 2</u>

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: rajamerkki

Koordin: N: 7000516 E: 636557

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: <u>Sepänmaa 2020:</u>Paikalla on Juukan Ahmovaaran kylän ja Lieksan Kolin kylien rajalla olevassa mutkassa rajamerkin jäännös. Rajamerkin reunalta kasvaa suuri kuusi – tämä (tai jotkin aikaisemmat tekijät) ovat vaurioittaneet rajamerkkiä pahoin. On kuitenkin hahmotettavissa, että rajamerkissä on ollut kivistä tehty perustus, kooltaan n. 2,5 x 2 m, korkeudeltaan 50 cm. Perustuksen päälle on kaatunut runsaan puolen metrin pituinen laakakivi. Tämän sammaloituneessa ja jäkälöityneessä pinnassa ei havaittu merkintöjä. Sijaitsee kosteapohjaisessa kivikkoisessa kuusimetsässä, suurehkon kuusen juurella. Pitäjänkartalla Juukan ja Pielisjärven pitäjien rajalla, nykyisellä Juukan ja Lieksan kuntien rajalla.

Rajamerkin jäännökset kuusen tyvellä. Kaakkoon.

Kartat s. 28

27 JUUKA AHONIEMI

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6999072 E: 635289

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola 2020: Savijärven eteläosassa Kuikkalahden pohjoispuoleisella Ahoniemellä todettiin rakennusten jäännöksiä, kuoppia, sekä raivausröykkiöitä. Niemen korkeimmalla kohdalla oli lisäksi tasattu, kivetön vanha peltoalue, jonka reunoilla oli raivausröykkiötä.

Vuosien 1976, - 83 ja -94 peruskartoilla paikalla ei ole rakennuksia tai peltoja, vaan alue on merkitty metsäksi. Pitäjänkartalla (4131 08 Juuka) alue on kaskimaata, mitään rakennuksia alueelle ei ole merkitty. Vuoden 1835 isojakokartalla alue on metsää. Pelto, jonka reunoilla muutama röykkiö. Isojakokartalla paikalle ei ole merkitty rakennuksia, eikä vuoden 1835 mittaukseen perustuvalla vuosina 1895–96 laaditulla kartalla.

Rakennusten jäänteiden ja muiden paikalla todettujen viljelyyn ja varastoitiin liittyvien jäänteiden ikää ei ole mahdollista määrittää käytettävissä olevan karttaaineiston perusteella. Maastossa tehtyjen havaintojen perusteella ajoitusta ei myöskään ole tehtävissä, mitään selvästi moderneja rakenteita tai löytöjä paikalle ei todettu. Katsomme kohteen olevan kiinteä muinaisjäännös.

A) Kuoppa rannan tuntumassa, mahdollisesti vanha kellari tai säilytyskuoppa, n. 4,5 m x 4,5 m

B) Kuoppa rannan tuntumassa, mahdollisesti vanha kellari tai säilytyskuoppa, n. 3 m x 3 m.

C) rakennuksen jäännös. Rakennuksessa ollut kivetty lattia ja tulisija. Rakennuksen jäänteiden seinien nurkissa kasvoi suuret puut. Rakennuksen koko ollut noin 4, 5 x 4,5.

D) Rinteeseen kylmämuurattu rakennuksen pohjan jäännös. Pala punasavikeramiikkaa koekuopasta (ei otettu talteen). Rakennuksen perustan - esim. karjasuojan jäänne.

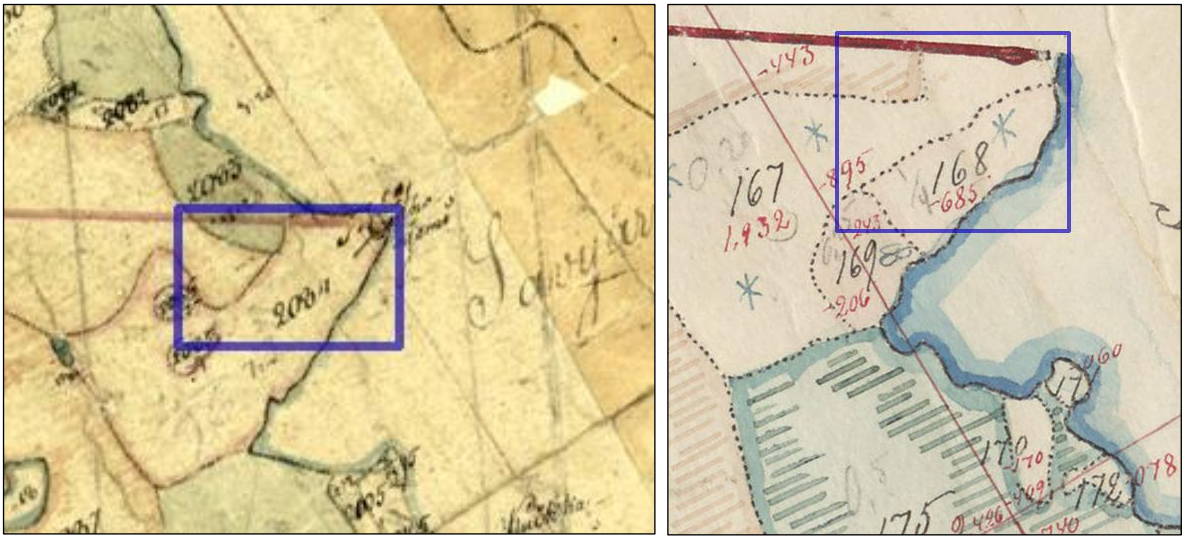

Vasen. Ote isojakokartasta v. 1835. Oikea. Ote vuoden mittaukseen perustuvalla vuosina 1895–96 laaditulla kartalla. Alue sinisen rajauksen sisällä.

Vasen. Ote pitäjänkartasta 1845-48. Oikea. Ote peruskartasta v. 1976. Alue sinisen rajauksen sisällä.

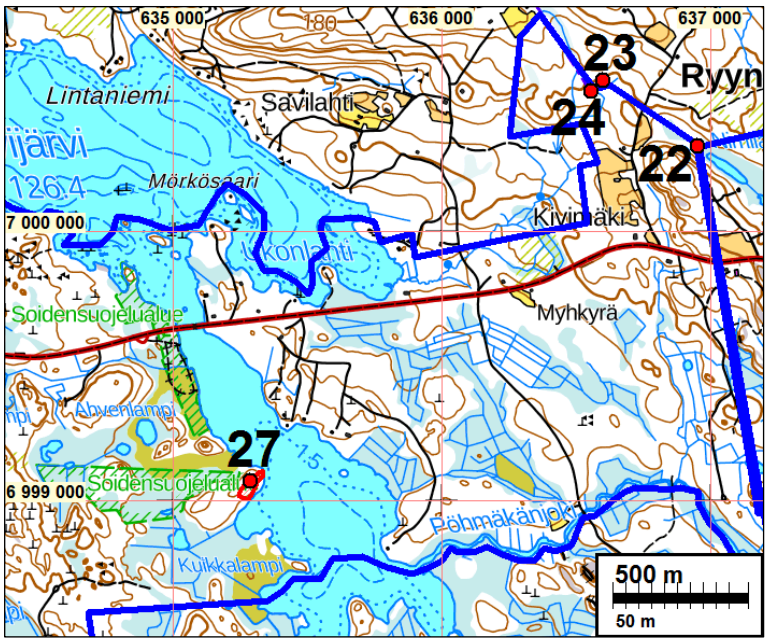

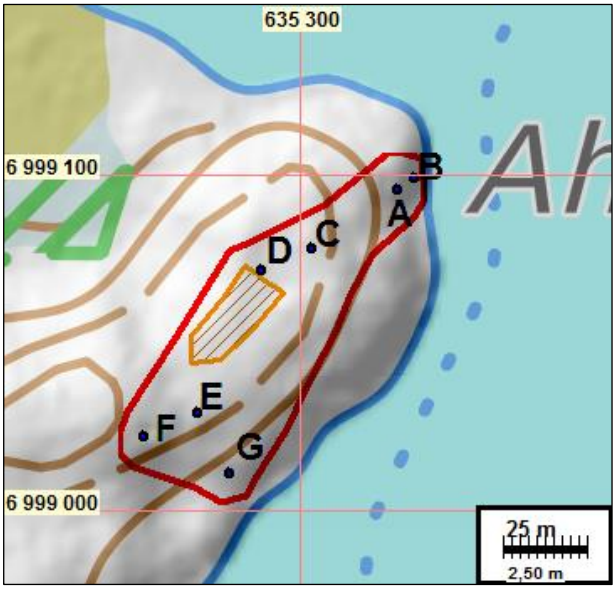

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella.
Todetut havaintokohdat sinisin palloin. Oransilla tasattu alue, vanha pelto.

29 LIEKSA NUUTILA 3

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka, pajanpaikka

Koordin: N: 6999620 E: 641085

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Sepänmaa 2020: Alueella havaittiin kaksi rakennuksenpohjaa noin 30 metrin etäisyydellä toisistaan. Yllämainittujen koordinaattien kohdalla on rakennuksenpohja, kooltaan n. 5 x 5 m, multa- ja kivipenkillinen, perustuksen korkeus n. 20 cm. Luoteiskulmassa on n. 4 x 2 m kokoisen, 0,9 m korkuisen uunin jäännös. Ilmeisesti asuinrakennuksen jäännös.

Alakohde 1: N 6999633 E 641060. 3,3 x 3,4 m suuruisen rakennuksen pohja. Perustus on matala, korkeudeltaan n. 20 cm ja tehty pienehköistä, halkaisijaltaan n. 20 cm kivistä. Perustuksen koillisnurkalla on pieni ja matala, perustuksia vain n. 10 cm korkeampi kiveys, kooltaan 1,2 x 2 m. Perustuksen keskiosaan tehdyssä koekuopassa todettiin hiilen ja nokimaan sekainen kerros, jossa oli palaneita kiviä ja rautakuonaa. Kyseessä lienee pajan jäännös. Heti tämän itäpuolella on oja.

Kaakkoisemmasta rakennuksenpohjasta n. 15 m eteläkaakkoon todettiin 2 vanhaa pellonraivausröykkiötä (N 6999603 E 641089 ja N 6999603 E 641093). Nämä ovat kooltaan 1,5 – 5 m. Näillä ei ole arkeologista tutkimus- tai suojeluarvoa. Edellä mainitut kohteet sijaitsevat kuusta ja koivua kasvavassa metsässä, maaperä on kivikkoista moreenia. Mm. ojista päätellen alueella on aikaisemmin ollut paikoin peltoa. Luoteisemmasta rakennuksenpohjasta 120 – 150 m koilliseen – pohjoiseen todettiin vanha hiekka- / soratien pohja, leveydeltään n. 4 m (koordinaattipisteiden N 6999709 E 640976 – N 6999788 E 641050 välillä). Sijaitsee nykyisestä Kolin laelle johtavasta tiestä 15 m kaakkoon ja on samansuuntainen. Tällä ei ole arkeo-

logista tutkimus- tai suojeluarvoa. Sijaitsee osin koivuvaltaisessa sekametsässä, osin nuoressa tiheäkasvuisessa taimikossa.

Vuoden 1800 mittaukseen perustuvalla isojakokartalla paikalla ei ole rakennusta, kyseinen kohta on pellon reunaa. Kyseessä voi olla paja tms. rakennus, jota kartalle ei ole merkitty. Jäänteet voivat olla myös vanhempia ja käytöstä poistuneita ennen isojaon mittausta. Jäänteet voivat liittyä myös isojakoa nuorempaan aikaan, mutta esimerkiksi aluetta kuvaavia 1900-luvun alun lohkomiskarttoja ei ole käytettävissä.§ Paikalla ei ole rakennuksia vuoden 1976 peruskartalla. Kartta ja maastohavaintojen perusteella jäänteiden ikään ei ollut mahdollista määrittää. Edellä kuvatun perusteella katsomme kohteen olevan kiinteä muinaisjäännös.

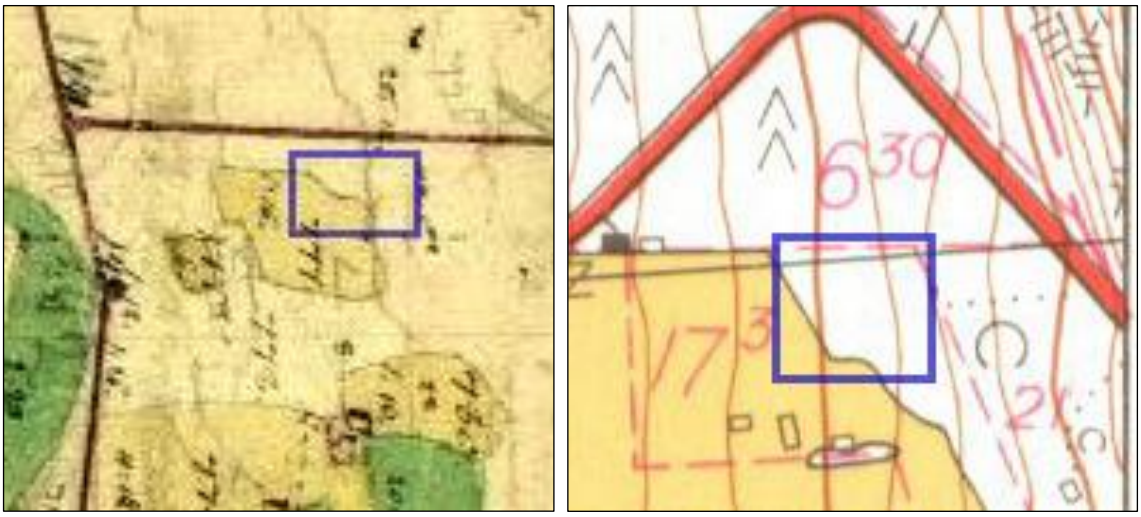

Vasen. Ote v. 1800 mittaukseen perustusvasta isojakokartasta. Maastossa todetut jäänteet sijoittuvat pellon koillispuolelle. Paikalle ei ole merkitty rakennuksia. Oikea. Alue vuoden 1976 peruskartalla. Paikalla ei ole mitään rakennuksia.

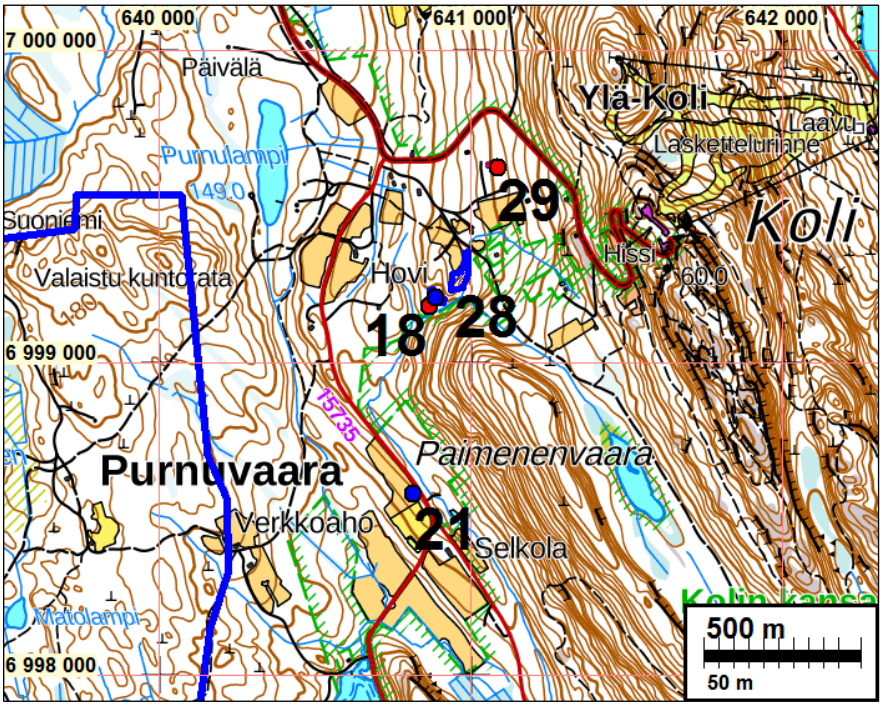

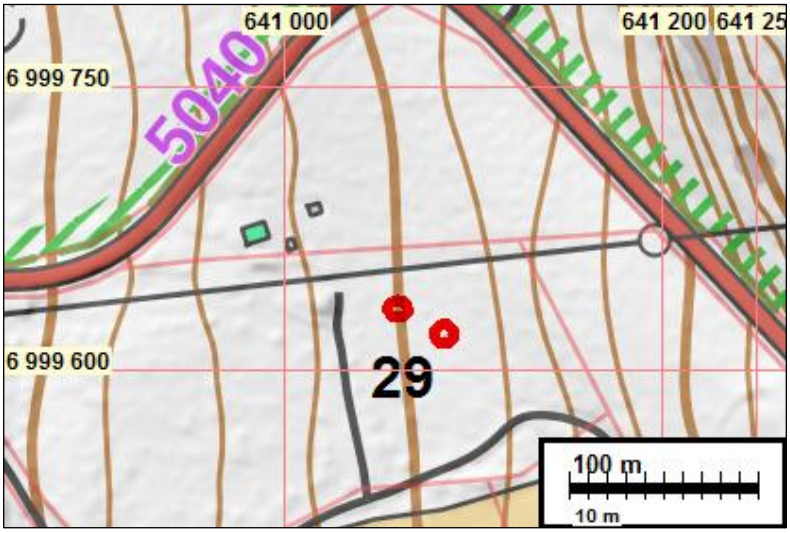

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella.

Muut kulttuuriperintökohteet

8 LIEKSA PATALAMPI

Mjtunnus: uusi
Status: muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus: historiallinen
Laji: kivipenkka

Koordin: N: 7008859 E: 641848

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola & Sepänmaa 2020: Luonnonkivillä pengerretty rantapenkka, joka päältä tasattu. V. 1831 isojakokartalla ja vuoden 1903 lohkomiskartalla kohdalla ei ole mitään merkintöjä. Rakennelman luoteispuolella rantaa tulevien portaiden välissä luonnollista rantaa, joten tasattu penkka ei liity ainakaan nykyaikaiseen rakentamiseen kyseisellä kohdalla. Paikalla ei todettu mitään veneen kiinnittämiseen liittyviä tappeja tai renkaita, joiden perusteella tasatun alueen käyttötarkoituksen olisi voinut liittää vesillä liikkumiseen / lastaukseen tms. Saattaa kuitenkin liittyä esim. puunuittoon. Rakennelman ajoitusta tai merkitystä ei saatu selville käytettävissä olevan historiallisen kartta-aineiston tai maastohavaintojen perusteella. Tällä perusteella katsomme selvästi ihmisen tekemän ajoittamattoman kivirakennelman olevan muu kulttuuriperintökohde.

Vasen. Pengerrettyä ja penkaksi tasattua rantaa. Kuva pohjoiseen. Oikea. Pengerrettyä ja penkaksi tasattua rantaa. Kuva kaakkoon.

Vasen. Pengerrettyä ja penkaksi tasattua rantaa. Kuva kaakkoon. Oikea. Tasattu rantapenkka päättyy luontaiseen rantakivikkoon ennen portaita.

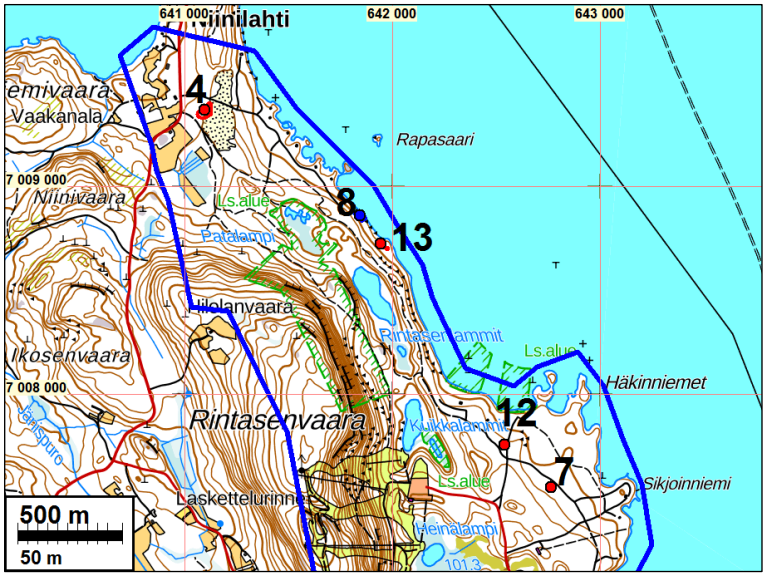

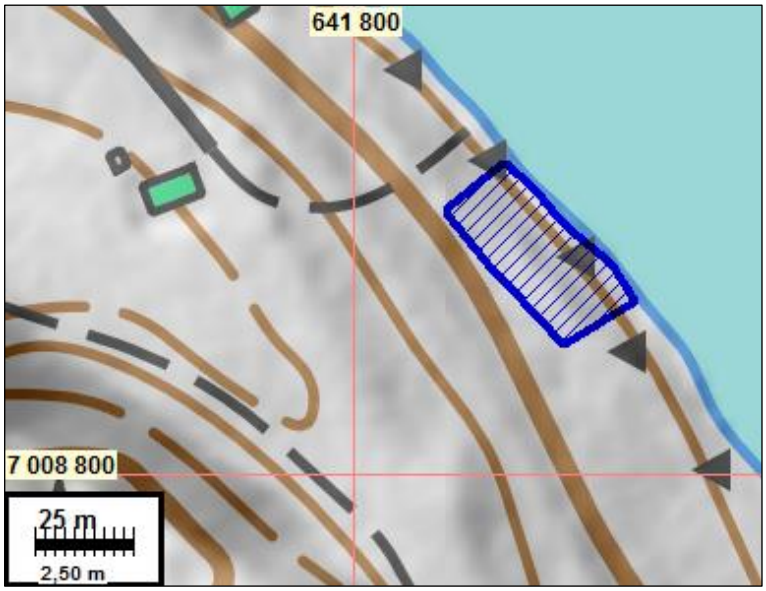

Muu kulttuuriperintökohde – alueen rajaus sinisellä.

10 LIEKSA KOIRILAMMIN KAIVANTO

Mjtunnus: (uusi)
Status: muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus: historiallinen
Laji: järvenkuivatuskaivanto

Koordin: N: 7005133 E: 642980
Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.

Huomiot: Sepänmaa 2020: Koirilammin lounaispäästä lähtee noin 100 m pituinen kaareva kaivanto, joka pohjoisosaltaan on yli 2 m syvä ja valleineen leveimmillään lähes 10 m leveä. Paikalla tapaamani asukkaat tiesivät kertoa, että kaivanto on tehty 1800-luvulla ja lapiolla kaivamalla. Tarkoituksena oli Koirilammet kuivattamalla saada viljelysmaata ja niittyä. Kuivatus ei kuitenkaan onnistunut, mutta Koirilampien pinta laski runsaat 2 metriä.

Kohta on hiekkakangasta, puusto on kuusta ja mäntyä. Vierellä on kohteet 3 (kivikautinen asuinpaikka) ja 9 (tervahauta).

Vasen. Kuivatusojaa. Etelään. Oikea. Kuivatusojan pohjoispää. Etelään.

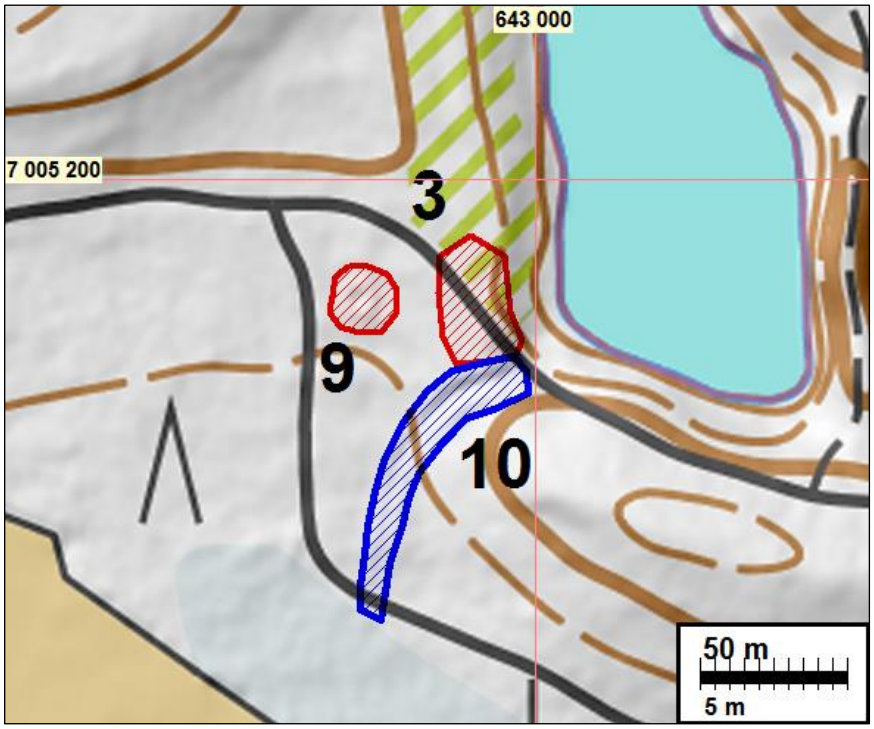

Muinaisjäännösalueen rajaus punaisella, muu kulttuuriperintökohde rajaus sinisellä.
2) Koirilammit 2, 9)Kolinkylä Rantala, 10) Koirilammin kaivanto

Laajempi kartta sivulla 24

19 LIEKSA VAAKANAISENAUTIO

Mjtunnus: uusi
Status: muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N 7002207 E 641452

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola & Sepänmaa: Paikalla on vuoden 1800 isojakokartalla rakennus. Pitäjänkartalla paikalle ei ole merkitty rakennuksia. Vuoden 1920 kartalle on merkitty kaksi rakennusta, joista toinen samalle kohdin kuin rakennus 1800 isojakokartalla. Peltokuviot kaikilla kartoilla yhtenevät. Vuoden 1976 kartalla vanha pelto on edelleen käytössä. Mitään rakennuksia paikalle ei ole merkitty. Vuoden 1982 kartalla pelto on metsittynyt. Vuoden 1994 kartalla nykyinen maastossa nähtävä ulkoilureitti oli jo rakennettu.

Rakenteiden jäännökset voivat liittyä paikalla vielä vuoden 1920 kartalla näkyvään asutusvaiheeseen ja peltojen käyttö osittain myös sitä vanhempaa vaiheeseen. Osa alueen rakenteiden jäänteistä voivat kuitenkin liittyä myös paikalla olleeseen 1800-luvun asutusvaiheeseen. Nimenkin perusteella voidaan arvella, että tila on jossain vaiheessa ollut autio. Nimi viittaa joko vuoden kartan asutusvaiheen 1920 jälkeistä autioitumiseen tai vuoden 1800 jälkeiseen autioitumiseen, mikä selittäisi sen, että kyseisellä kohdalla ei ole tilaa pitäjänkartalla. Tällä perusteella katsomme kohteen olevan muu kulttuuriperintökohde.

Sammaloitunut rakennuksen kivijalan jäänne.

Kellarikuoppa.

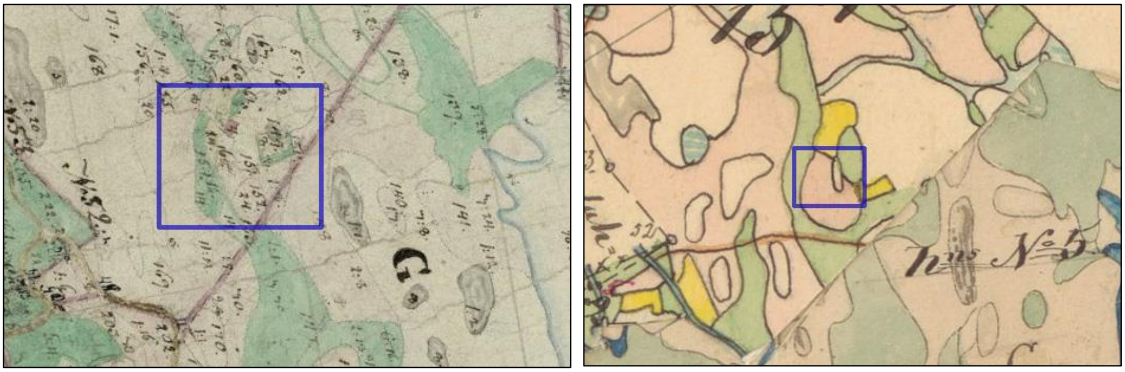

Vasen. Ote v. v. 1800/1835 kartalla. Oikea. Ote 1845-47 laaditusta pitäjänkartasta.
Alue sinisen rajauksen sisällä

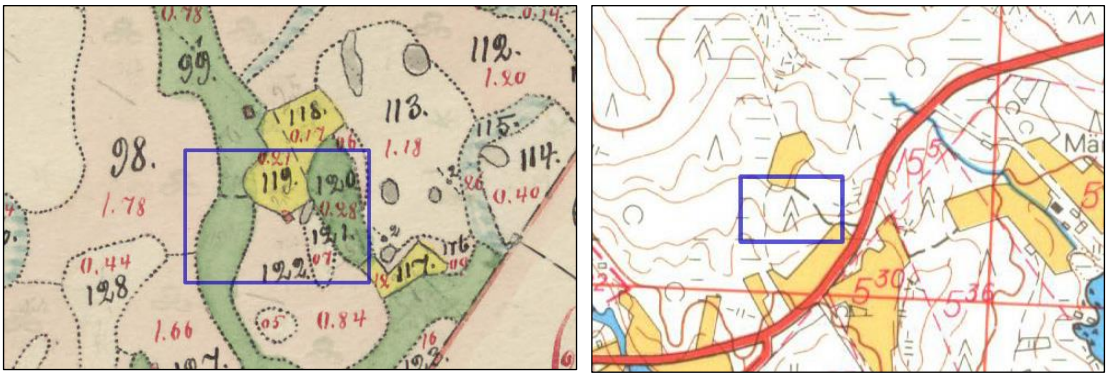

Vasen. Ote v. 1920 kartasta. Oikea. Ote v. 1976 kartalla. Alue sinisen rajauksen sisällä.

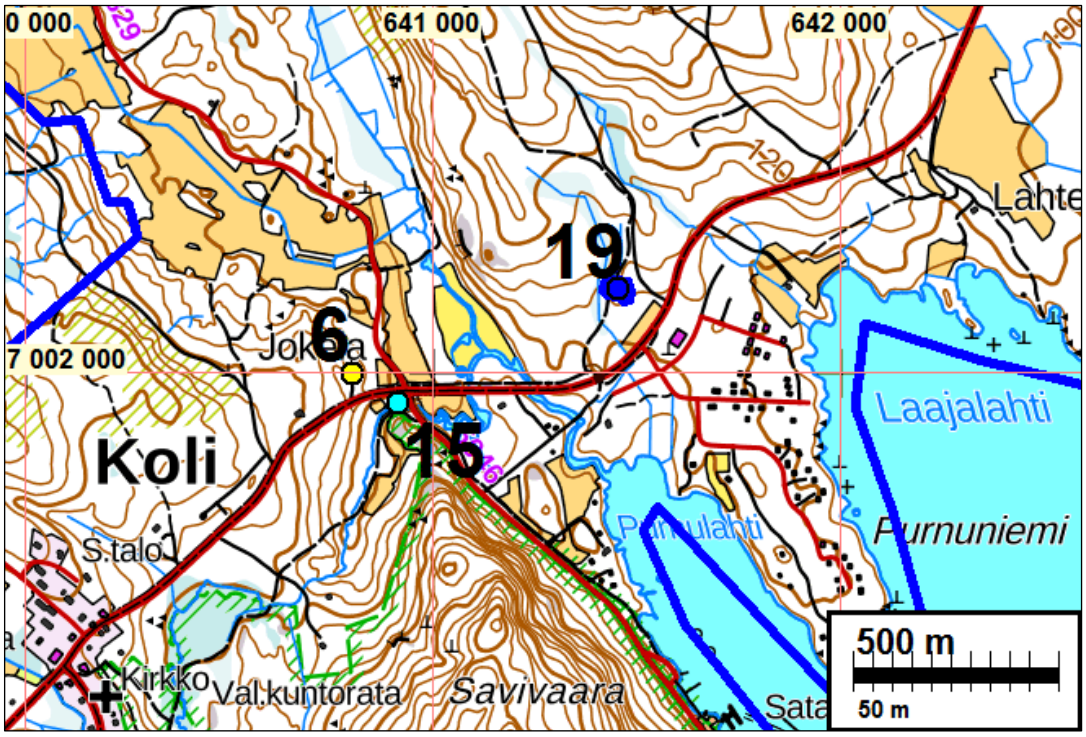

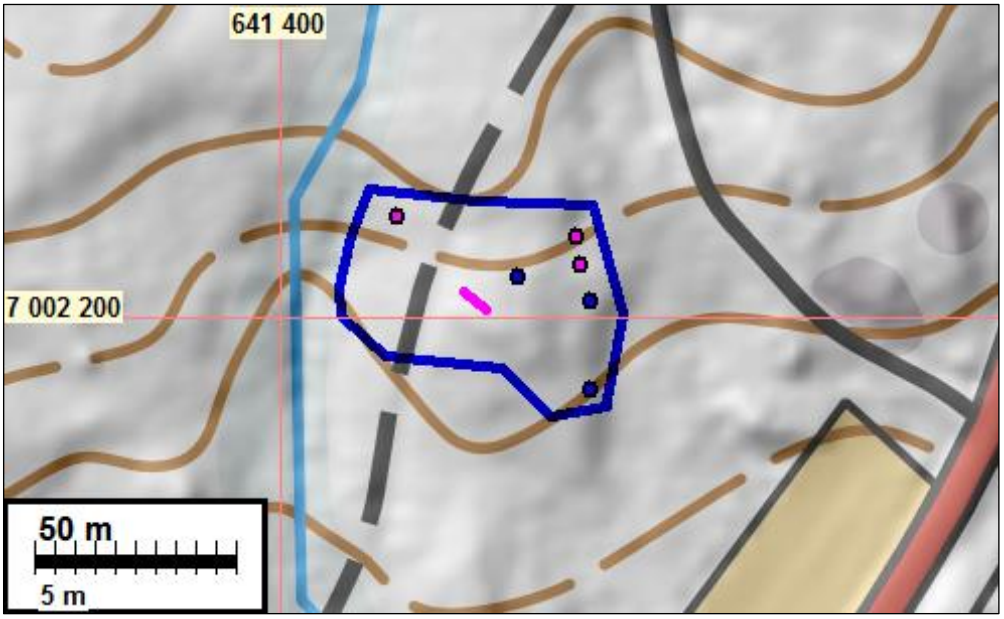

Rakennuksen ja kellarien jäännökset sinisellä pallolla. Viljelysröykkiöt sinipunaisella palloilla. Muu kulttuuriperintökohde -aluerajaus sinisellä.

21 LIEKSA PELTOLA

Mjtunnus: uusi
Status: muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus: rakennusjäänne
Laji: tuulimyllyn perustus

Koordin: N: 6998583 E: 640815
Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Sepänmaa 2020: Laajan peltoalueen koillisosassa on kivistä muurattu pyöreä, ylöspäin hieman kapeneva rakennuksenpohja, halkaisijaltaan n. 6 m ja korkeudeltaan n. 1,6 m. Perustuksen vastakkaisilla sivuilla on aukot. Kyseessä on mitä ilmeisimmin tuulimyllyn perustus. Rakenne on selvästi vanha huolimatta, että paikalle on vielä v. 1976 kartalle merkitty rakennus. V. 1800/1838 kartalla kyseisen rakennelman kaakkoispuolella on ollut talo nykyisen Peltolan talon kohdalla. Rakenne voi mahdollisesti liittyä kyseiseen asutusvaiheeseen. Tällä perusteella katsomme jäänteen olevan muu kulttuuriperintökohde.

Kivirakenne, todennäköisesti tuulimyllyn perustus. Kaakkoon. Todennäköisesti tuulimyllyn perustus. Kaakkoon.

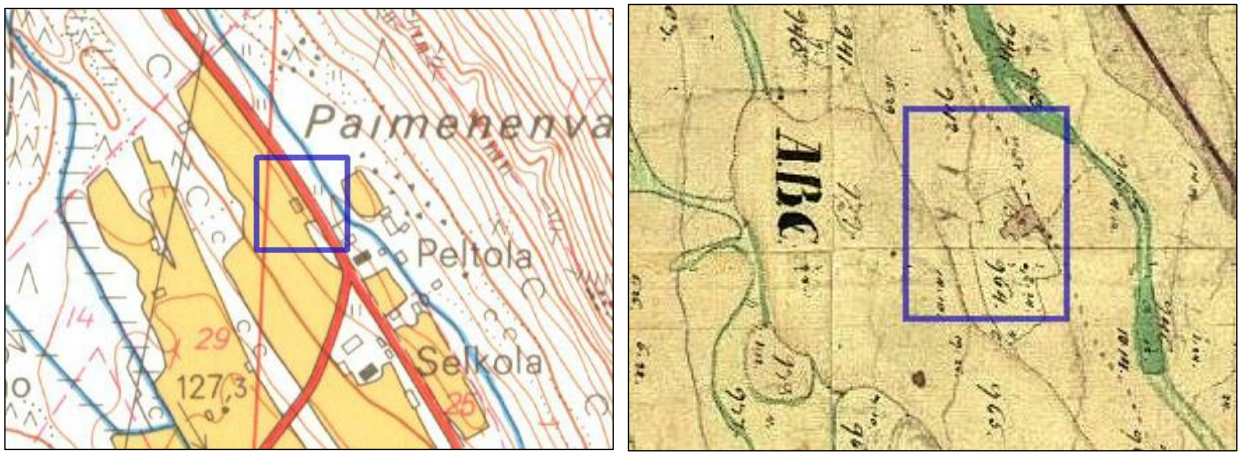

Vasen. Ote kartasta v. 1976, rakenteen jäänteen kohdalla on merkintä rakennuksesta. Oikea. 1800/1838, todetun rakenteen kaakkoispuolelle on ollut tila nykyisen Peltoniemen kohdalla. Kohde sinisen rajauksen sisällä.

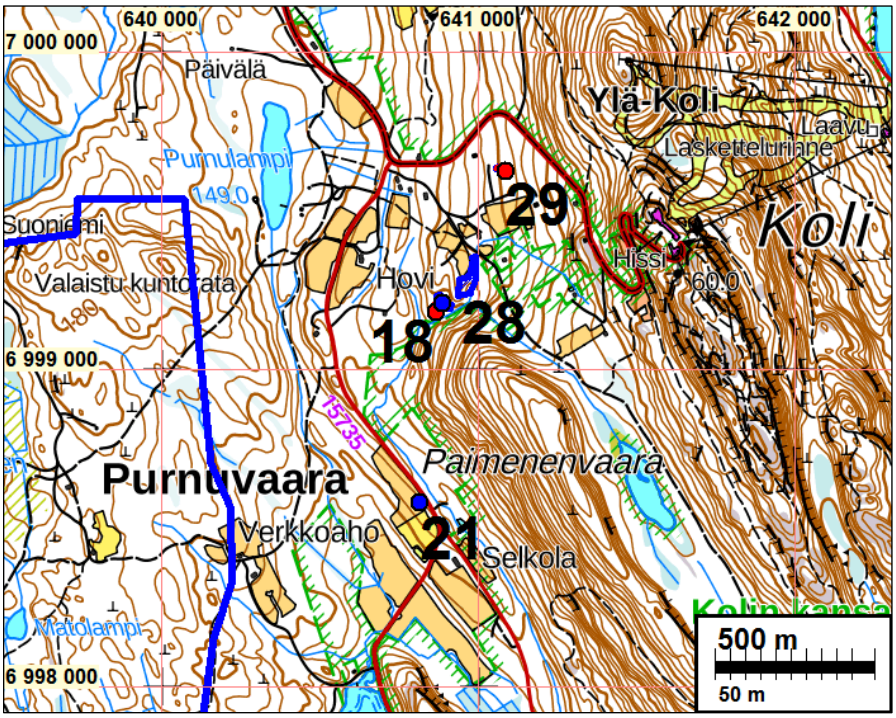

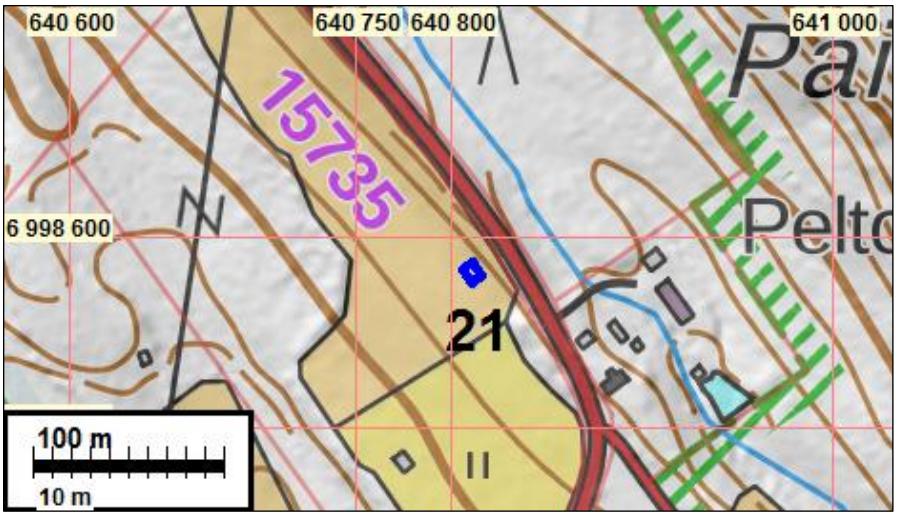

Muu kulttuuriperintökohde – aluerajaus sinisellä.

25 JUUKA MYLLYJOKI

Mjtunnus: uusi
Status: muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus: historiallinen
Laji: Myllypaikka

Koordin: N: 7000769 E: 631887

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola & Sepänmaa 2020: Myllypaikka v. 1976 ja – 83 peruskartalla (4313 09) rakennukset. Pitäjänkartalla 4313 09 rakennus joen rannalla (merkintää myllystä). Vuoden 1835 isojaon konseptikartalla ei ole nähtävissä merkintää talosta tai myllystä. Kartta on huonokuntoinen ja kyseisellä kohdin osin repeytynyt. Vuoden 1899 lohkomiskartalla paikalla on useita rakennuksia, joista osa vaikuttaa sijaitsevan joessa tai aivan sen partaalla ja joen yli menee silta. Merkintää myllystä kartalla ei kuitenkaan ole.

Maastossa todettiin useita myllypatoja ja myllylaitteiden jäänteitä. Jäänteet olivat osin betonisia, osin lohkokivirakennelmia ja osin puisia rakenteita. Vanhempien pato- ja myllyrakennelmien ikää ei voitu määrittää maastohavainnoilla tai historiallisen kartta-aineiston perusteella. Alueella on vanhoja hirsirakenteisia rakennuksia, jotka vaikuttivat olevan edelleen käytössä. Käytettävissä olevien vanhojen karttojen perusteella myllypaikan ikää ei ole osoitettavissa satoja vuosia vanhaksi. Maastossa todettujen rakenteiden perusteella myllypaikan ikää ei voida määritellä. Kohteen status on siis muu kulttuuriperintökohde.

Vasen. Sortunutta myllypatoa. Länteen. Oikea. Koskea, jossa patorakenteiden jäänteitä.

Vasen. Kivirakenteinen jäännös kosken keskellä. Oikea. Myllyrakenteen jäännös.

Vasen. Myllylaiteen jäänne puuta ja rautaa. Oikea. Myllyn patoa-allas, taustalla koski, jossa myllylaitteiden ja padon jäännöksiä.

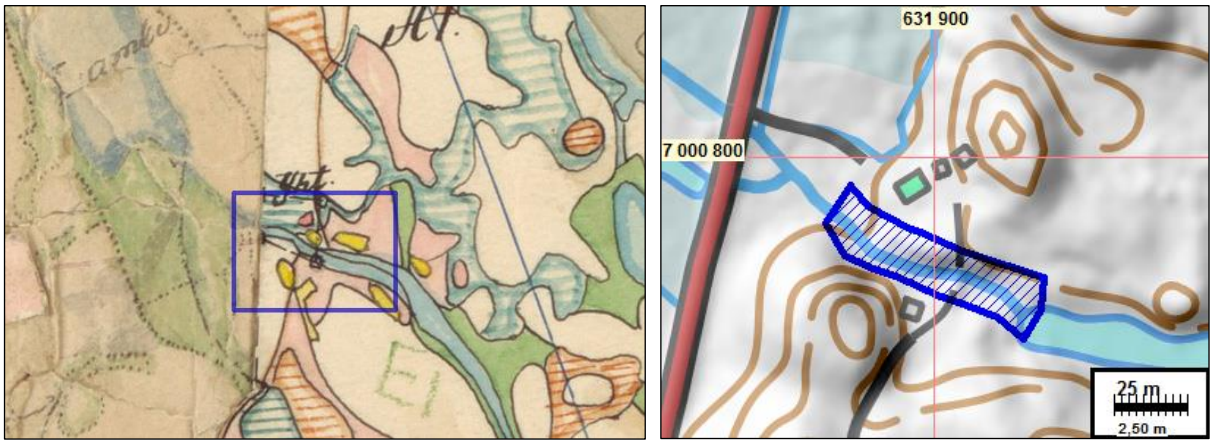

Vasen. Myllypaikka v. 1845–47 laaditulla pitäjänkartalla. Oikea. Muu kulttuuriperintökohde -aluerajaus sinisellä.

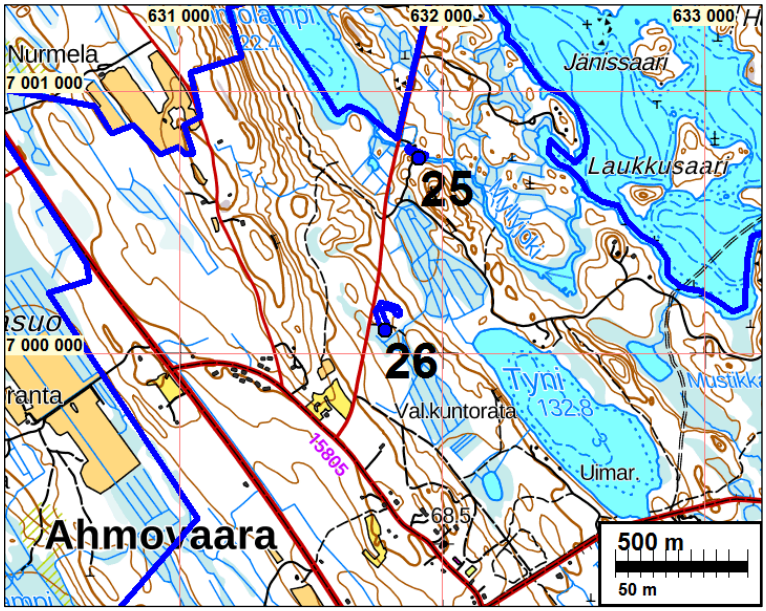

26 JUUKA SITTAPURO

Mjtunnus: uusi
Status: muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus: historiallinen

Laji: viljelyröykkiöitä ja rakennuksenpohja

Koordin: N: 7000087 E: 631780

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.

Huomiot: Sepänmaa 2020: Alueella havaittiin 8 kpl viljelyyn liittyviä kiviröykkiöitä sekä yksi varma ja yksi epävarma rakennuksenpohja. Röykkiöt ovat kooltaan 1,5 x 1,5 x 0,3 m – 4 x 5 x 1,5 m. Alueelta löytyi yksi varma rakennuksenperustus yllämainittujen koordinaattien kohdalta. Tämä on kooltaan n. 4 x 5 m, kivi- ja multapenkkiperustainen. Uunin jäännöstä ei havaittu. Em. rakennuksenjäännös ja raivausröykkiöt sijaitsevat kivikkoisessa moreenimaastossa, jonka puusto on täysikasvuista kuusta.

Alueen eteläosassa, koordinaattipisteessä N 7000106 E 631777, metsänhoitoa varten tehdyn pienen tienpätkän pohjoislaidalla, on kiviraivio – pääosin tienteon yhteydessä puskettu. Tämän pohjana vaikuttaa olevan kivi- ja multapenkkiperustaisen talon jäänne, kooltaan n. 4 x 4 m. Varmuutta siitä, että uudehkon puskukivikasan alla olisi rakennuksen perustus, ei kuitenkaan saatu.
Raivausröykkiöt ovat kivikkoisella moreenialueella, jossa ei ole maanpinnalle näkyviä merkkejä peltoviljelyksestä. Toisaalta kohteeseen liittyy yksi varma ja yksi epävarma rakennuksenperustus. Rakennusjäännösten perusteella voidaan päätellä, että kohdalla on asuttu – esim. karttoihin merkitsemätön torppa. Röykkiöiden lähituntumassa on voinut olla peltoja, mutta ei koneellisesti muokattuja.

Kohde lienee siis vanhan torpan paikka hevosella kynnettyine peltoineen ja käsin raivattuine röykkiöineen. Koska kohdetta ei voi lähtökohtaisesti määrittää kaskiröykkiöalueeksi, on sen status ”muu kulttuuriperintökohde”.

Vasen. Raivausröykkiö. Etelään. Oikea. Rakennuksenperustus, kooltaan n. 4 x 5 m Kaakkoon.

Mahdollinen rakennuksenperusta, jonka päälle on puskettu kiviä. Länteen.

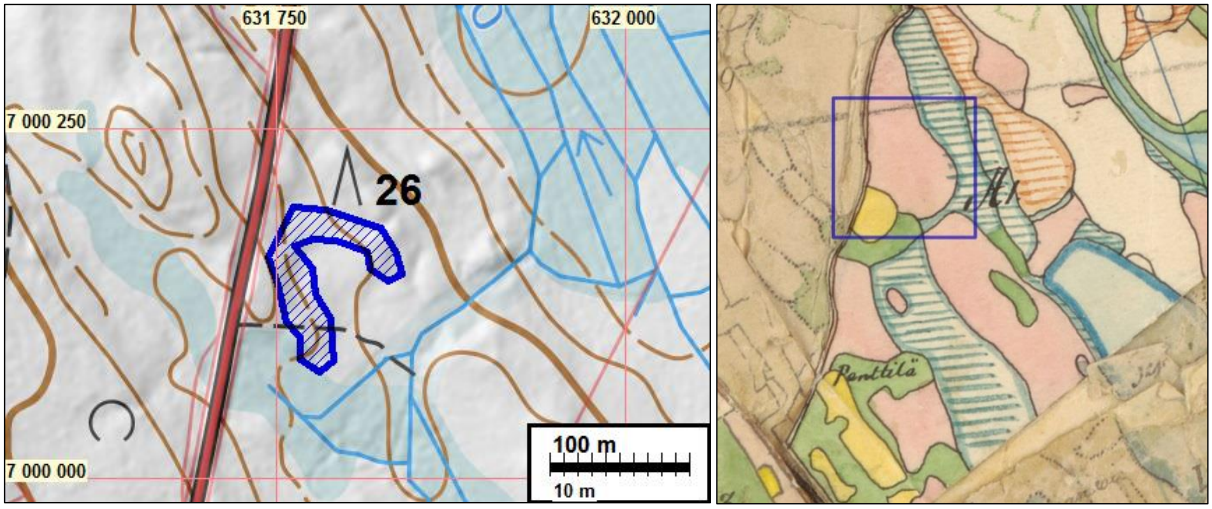

Vasen. Muu kulttuuriperintökohde -aluerajaus sinisellä. Oikea. Alue v. 1845–47 laaditulla pitäjänkartalla sinisen rajauksen sisällä. Alueelle ei ole merkitty rakennuksia.

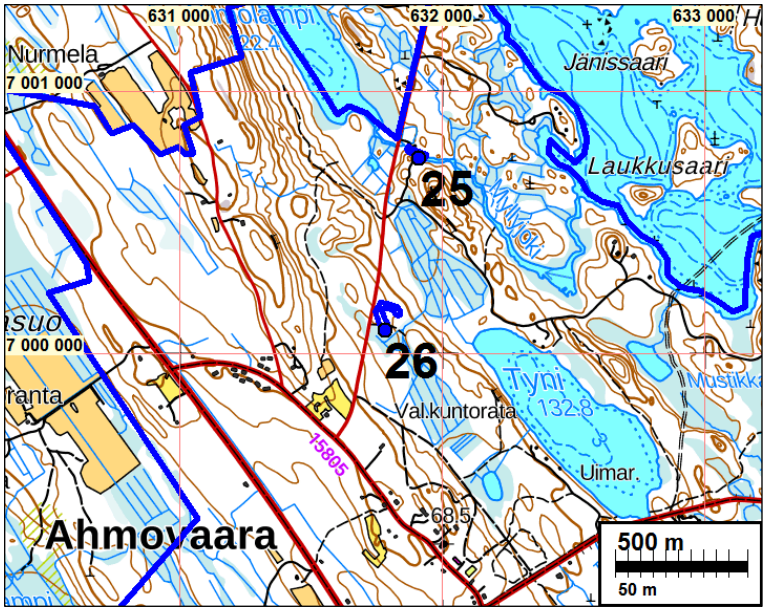

28 LIEKSA NUUTILA 2

Mjtunnus: uusi
Status: muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus: historiallinen
Laji: kiviaidat ja tiepenger

Koordin: N: 6999206 E: 640885

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola 2020: Vuoden 1800 (1838) isojakokartalle on merkitty talo nykyisen Nuutilan lounaispuolelle. Vuoden 1972 peruskartalla alue on peltoa. Vanhan kartan paikannuksen perusteella talonpaikalla kulkee nykyinen tie. Vanhalle talolle johtanut pengerretty vanha tie on maastossa selvästi havaittavissa. Tielinja johtaa puron laitaan alueelle, jossa todettiin kaskirökkiöitä (raportin kohde nro 18). Vanhan pengerretyn tien tuntumassa rinteessä on vanhaa kiviaitaa, samoin kuin kaskiröykiöalueen koillispuolella. Vanha pengertie ja kivimuurit voivat liittyä paikalla vuoden 1800

kartalla esitettyyn asutusvaiheeseen. Niiden ajoitusta ei kuitenkaan voida tarkkuudella määrittää. Ne voivat liittyä myös myöhempiin asutusvaiheisiin. Tällä perusteella katsomme maastossa todettujen jäänteiden olevan muita kulttuuriperintökohteita.

Tielinjaa, jonka kohdalle historiallinen talonpaikka paikantuu. Kuvassa oikealla, pusikon takana alkaa vanhalle kaskipellolle johtava pengerretty tie.

Tasattua tielinjaa historiallisen asuinpaikan liepeillä ja pengerrettyä mäkeä. Kuva lounaaseen.

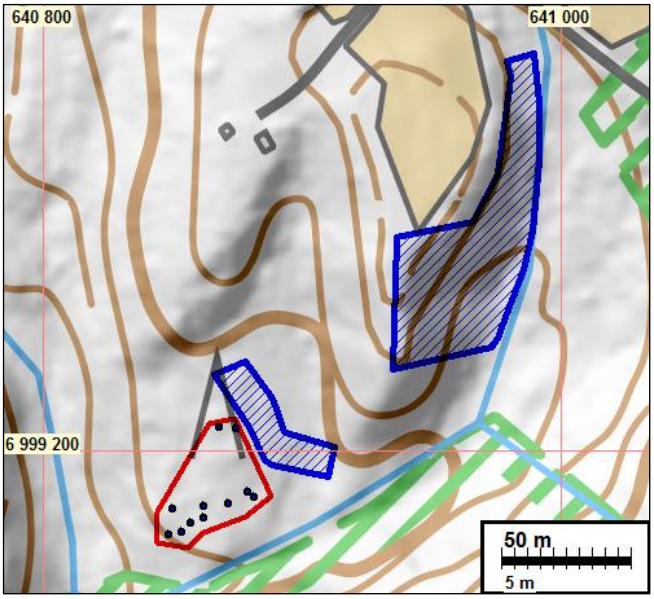

Muu kulttuuriperintökohde sinisellä rajauksella, kiinteä muinaisjäännös punaisella rajauksella. Oikea. ote v. 1800 mittaukseen perustusvasta isojakokartasta. Havaitut kiviaidat ja tienpohja sinisen rajauksen sisällä.

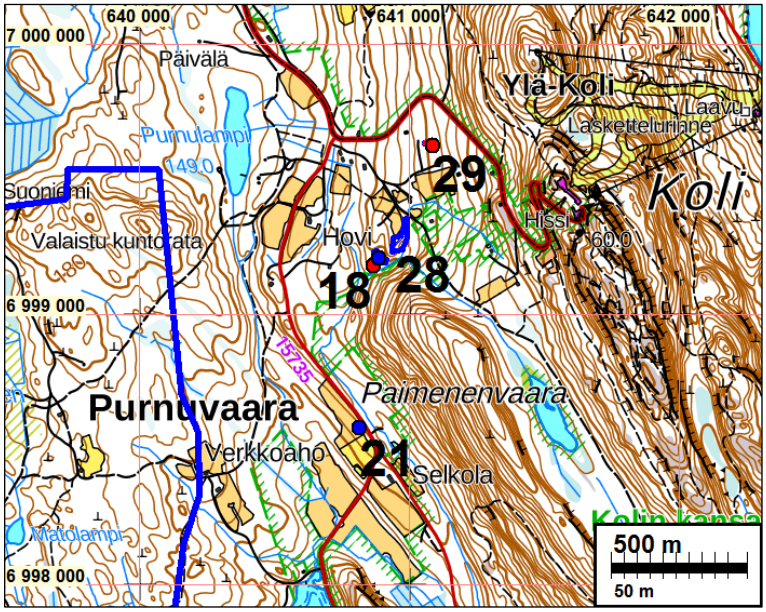

Mahdollinen muinaisjäännös

2 LIEKSA KÄRÄNKÄLAMPI

Mjtunnus: 1000004757
Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikat

Koordin: N: 7005964 E: 642710

Tutkijat: Pesonen 2005 inventointi, Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Käränkälammen mahdollinen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Kolin Merilänrannan pohjoispuolella, Käränkälammen itärannalla, leirintäalueen risteyksestä 320 m pohjoiskoilliseen. Paikalta on löytynyt kaksi kvartsiiskosta kävelypolkuna toimivan entisen metsäautotien pinnalta n. 5 metriä lammen pintaa korkeamman törmän päältä. Löytöpaikan ja Loma-Kolille johtavan tien itäpuolella on muinais-Pielisen rantatörmiä, jotka laskevat itään päin. Löytöpaikan maaperä on kivistä hiekkaa. Polulla ajetaan myös moottoriajoneuvoilla, joten on mahdollista, että kvartsien terävät särmät ovat syntyneet myös renkaiden paineesta.

Sepänmaa 2020: Kohde tarkastettiin 2020 inventoinnissa. Pesosen (2005, kohde 191) ilmoittaman löytöpaikan polun pintaa ja viereisen (10 m etelään sijaitsevan) pururadan reunoja tarkasteltiin muinaisjäännökseen viittaavien merkkien toteamiseksi. Koordinaattipisteestä 30 m säteelle tehtiin 6 kpl koekuoppia. Lisäksi samaa rantatörmää inventoitiin etelään ja pohjoiseen noin 100 m säteellä muutamia koekuoppia tehden. Mitään merkkejä muinaisjäännöksestä ei todettu. Alue on tasainen terassi jyrkähkön länteen viettävän törmän äärellä – mahdollinen kivikautisten asuinpaikkojen kannalta. Maaperä on pääasiassa soransekaista hiekkaa, paikoin lähes kivetöntä hiekkaa.

Inventoinnin (2020) perusteella kohde pysyy edelleen mahdollisena muinaisjäännöksenä. Kohteeseen tehtiin suppeahko rajaus (suojelumerkinnällä S), arvioituna topografian perusteella.

Mahdollinen kivikautinen asuinpaikka.
Pesosen 2005 löytämät kvartsit kuvan keskikohdalta, polun pinnasta. Etelään.

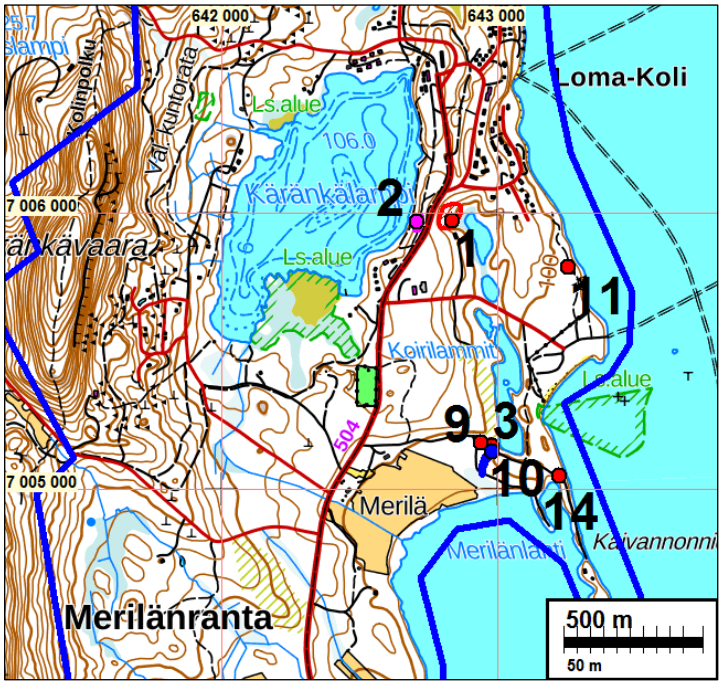

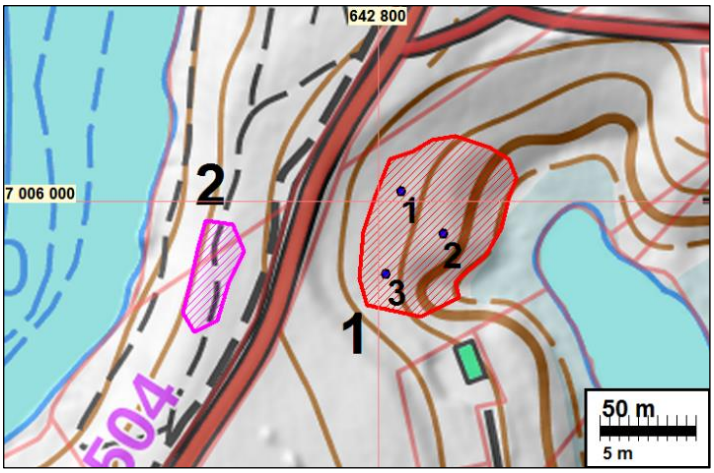

1) *Koirilammit 1* muinaisjäännösalueen rajaus punaisella,
2) *Käränkälampi* mahdollisen muinaisjäännöksen rajaus sinipunaisella.

Löytöpaikat

5 LIEKSA LAMMINPÄÄ

Mjtunnus: 1000004464
Status: hajalöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Laji: irtolöytö

Koordin: N: 7005045 E: 639293

Tutkijat: Lönnberg 1971 inventointi, Pesonen 2005 inventointi, Sepänmaa & Rahtola 2020.
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Ilomantsin tyypin kirveen (KM 12139) löytöpaikka sijaitsee pienen Lahnalammen luoteispäässä vaarojen välissä olevalla savipellolla. Esineen löysi Unto Ryynänen raivatessaan suota pelloksi noin metrin syvältä mudan ja saven sekaisesta maasta.

Lönnberg 1971: mielestä paikalla ei ole voinut olla kivikautista asuinpaikkaa, koska paikka on vaarojen välissä oleva kostea alanne.

Pesonen 2005: Tarkastin kirveen löytöpaikan Lieksan inventoinnissa 5.9.2005. Löytöpaikka on savipeltoa Lahnalammen luoteispäässä, suojaisassa laaksossa. Pelto on kumpareista, mitään selviä vanhoja rantamuodostumia siinä ei ole havaittavissa. Tarkastettaessa pellolla kasvanut heinä oli niitetty, mutta maan pintaa ei ollut näkyvissä. Periaatteessa on mahdollista, että paikalla olisi voinut olla kivikautinen asuinpaikka, sillä laakso, jossa Lahnalampi sijaitsee, on mesoliittisella kivikaudella ollut Kolin ja mantereen erottavana Pielisen salmena.

Sepänmaa 2020: Paikka tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Peltoalue oli kasvulla, joten siitä ei saatu havaintoja. Lähiympäristön metsiä ja löytöpaikan viereistä metsäsaareketta inventoitiin – näissä maaperä oli hyvin kivikkoista moreenia, pellolla savea. Ei havaintoja muinaisjäännöksistä.

Vasen. Löytöpaikan aluetta kuvattuna kaakkoon. Oikea. Kivikautinen hajalöytöpaikka. Kiviesine on löytynyt jostain kuvan etualalla näkyvältä pellolta - tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa. Etelään.

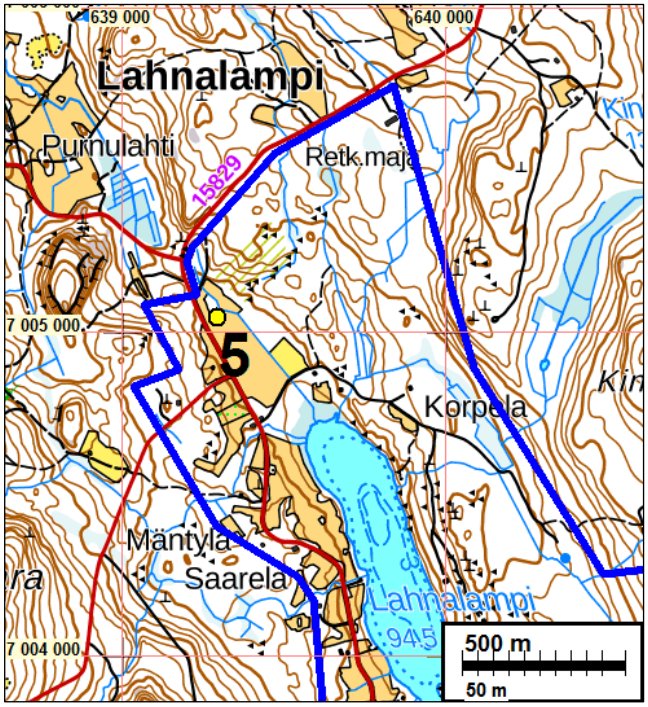

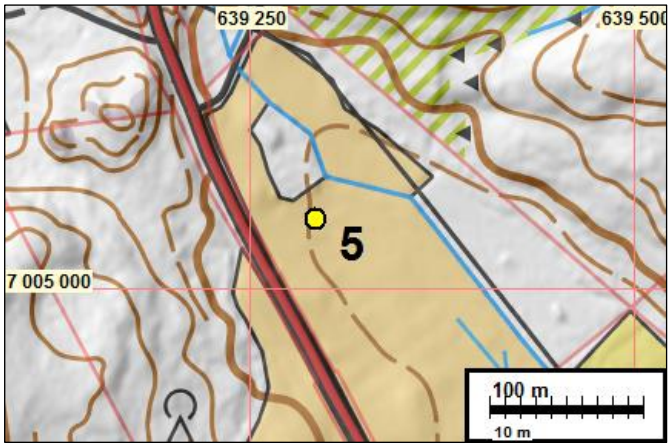

Muinaisjäännösrekisterin mukainen hajalöytöpaikka keltaisen pallon kohdalla.
Paikalla ei tehty uusia havaintoja.

6 LIEKSA KOLINKYLÄN JOKELA

Mjtunnus: 1000004444
Status: hajalöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Laji: irtolöytö

Koordin: N: 7001996 E: 640802

Tutkijat: Lönnberg 1971 inventointi, Pesonen 2005 inventointi, Sepänmaa & Rahtola 2020.
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Korvakenuijan (KM 3162: 23) löytöpaikka on Jokelan talon pelto Kolinkylässä. Tilan pellot lienevät olleet talon ympärillä Myllypuron ja Lahnajoen varsilla.

Pesonen 2005: Kävin tarkastamassa mahdollista löytöpaikkaa Lieksan inventoinnissa 5.9.2005. Kaikki pellot talon ympäristössä olivat tarkastushetkellä vielä hei-

nällä, joten sen kummempia havaintoja ei paikalla voinut tehdä. Maaperä pelloilla lienee hiekkaa. Ympäristö sinänsä voisi olla sopiva kivikautiselle asuinpaikalle.

Sepänmaa 2020: Paikka tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Jokelan talosta n. 100 m itään oleva peltoalue on yläosistaan hiekkaa ja vaikutti mahdolliselta kivikautisten asuinpaikkojen kannalta. Pelto oli idulla, joten siitä ei saatu havaintoja.

Hiekkapohjaista peltoa Jokelan talon itäpuolella.

Tienoolta - ilman tarkempia löytöpaikkatietoja - on löytynyt kiviesine. Koilliseen.

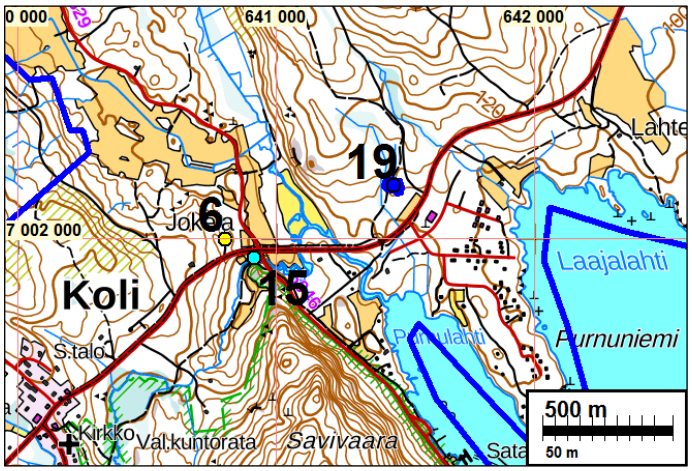

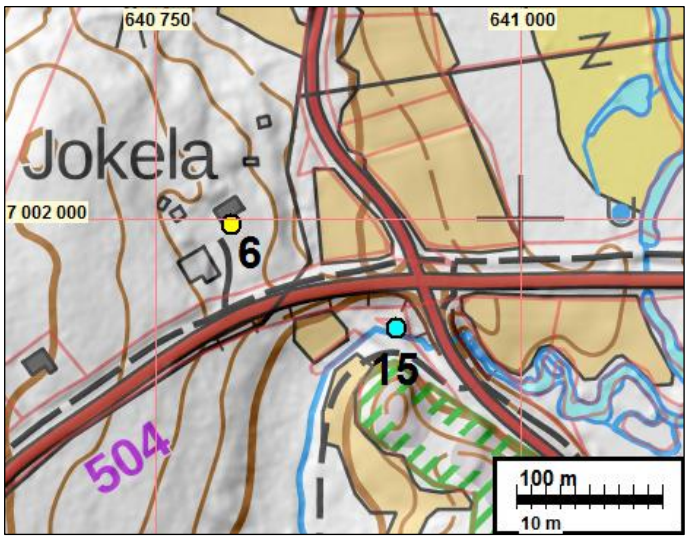

6) *Kolinkylä Jokela* hajalöytöpaikan sijaintitieto muinaisjäännösrekisterin mukaan, ***15)*** *Myllypuro* historiallisen ajan/modernin aja myllypaikka.

Muut kohteet

15 LIEKSA MYLLYPURO

Status: muu kohde
Ajoitus: historiallinen, moderni
Laji: Myllypaikka

Koordin: N: 7001925 E: 640915

Tutkijat: Rahtola & Sepänmaa 2020 inventointi.
Huomiot: Rahtola 2020: Jokelan tilan kaakkoispuolella, Merilänrannantien eteläpuolella, ja Rantatien länsipuolella on Myllypurossa myllyn jäännökset. Paikalle ei kuitenkaan ole merkitty myllyä vuosien 1979 ja -83 peruskartoille, eikä 1845–47 pitäjänkartalle, vuoden 1834 isojakokartalla paikalla ei ole myllyä tai vuoden 1901 kartalle. Paikalla todetun myllyjäännöksen iästä ei historiallisten karttojen perusteella ole saatavissa tietoa. Rakennelmalla on ollut rakennettu lohkokivestä, betonista ja tiilistä. Mylly-jäänteen luoteispuolelle kulkee vanha tiepohja. Tielinja ja tiepohja jatkuu kohti poh-joista Merilänrannantien pohjoispuolelle, jossa se kulkee Jokelan talon itäpuolitse. Myllypuron ylittävällä kohdalla tielinjalla on vanha silta. Tielinja näkyy vuosien 1979 ja -83 peruskartalla, v. 1901 lohkomiskartalla ja v. 1845–47 pitäjänkartalla.

Maastossa tehtyjen havaintojen ja historiallisten karttojen perusteella myllypaikka, silta ja tienpohja liittyvät 1800-luvun puolivälin jälkeiseen aikaan. Tällä perusteella katsomme paikan olevan ns. muu kohde.

Vasen. Myllyrakenteen jäänteitä, betonia. Oikea. Mylly vanhan tieuran oikealla puolella. Kuva pohjoiseen.

Vasen. Myllypuron ylittävä silta. Oikea. Käytöstä poistuneen tien tieuraa Merilänrannantien pohjoispuolel-la.

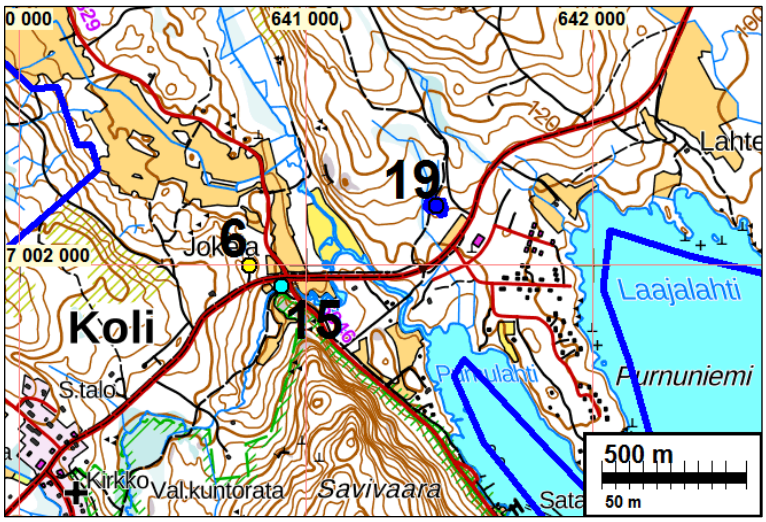

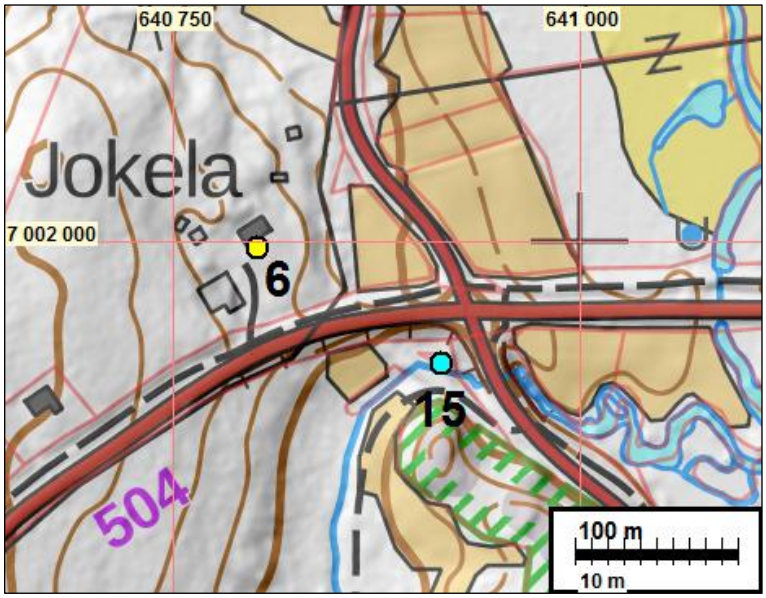

15) *Myllypuro* historiallisen ajan/modernin aja myllypaikka, ***6)*** *Kolinkylä Jokela* hajalöytöpaikan